

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesечно 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mes. no 40 Din

nedejska izdaja

celoletno v Jug.

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopnarjevi ulici št. 6/III

Rokopisi se ne vračajo, neizbrani

pisma se ne sprejemajo - Uredništvo

telefon št. 2050, upravitelstvo št. 2328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1. stop. peti-vrsta

mal oglas po 150

in 2 D, večji oglas

nad 45 mm višine

po Din 2-50, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vrslica po 10 Din

p. Pri večjem q

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedelka in

dneva po prezniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopnarjevi ulici št. 6 - Lekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inšpekcijo, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.012, Praga in Dunaj št. 24.797

Haaška pogajanja

Intenzivno in z vneto so delovali strokovnjaki upniških držav in Nemčije in po dolgem posvetovanju prišli vendarle do sporazuma, da se je mogla v avgustu prekinjena haaška konferenca zopet sklicati. Ni pa še bila januaraska konferenca sklicana, že so se pojavile nove težkoče in ne v najmanjši meri v vprašanju, ki je ves čas veljalo le kot manj važno, v katerem bo sporazum hitro in lahko dosežen. Toda trmeglavost Madjarske je vprašanje vzhodnih reparacij dvignila v eno najtežjih vprašanj. Kljub temu pa so vodilni člani delegacije optimistični in celo državniki nasledstvenih držav so po neuspešni seji z Avstrijo poudarjali svoj optimizem in svojo vero v uspeh haaške konference.

In s polno pravico? Zakaj treba se je vprašati, kaj bi nastalo, če bi se sedanja haaška konferenca razbila? Kaj bi bilo, če bi propadel ves Youngov načrt in stopil v veljavo zopet Dawesov načrt, ki ga noče več nihče. Kje je državnik, ki bi prevzel odgovornost za razbitje pogajanj, ki se z največjo težavo vodijo javno še skoraj celo leto, od lanskega februarja naprej? In kje na vse zadržje bi se moglo dobiti ljudi, ki bi imeli voljo, da bi še enkrat pretelovadili vse one določbe in se prebili skozi ene gore določb, ki so se nagromadile od versajškega miru pa do danes? A vse to delo bi bilo treba še enkrat opraviti, če bi se razbila haaška konferenca, a rezultat bi bil natančno isti, kakršen leži danes pred zastopniki 15 držav v Haagu.

Sklicanje druge haaške konference je rezultat dolgega in razburljivega razvoja, ki se je začel, ko je bilo treba uveljaviti versajške določbe. Po brezdomni zmagi zaveznikov je naravno sledil njihov diktiran mir, življenje pa je pokazalo, da ima tudi ta diktat svoje napake. Strogo izvajanje diktata bi pomenilo vedno vojno stanje v Evropi, kar bi nujno povzročilo še večje obubožanje Evrope in še večjo nadmoč Amerike. Strogo izvajanje diktata je moralo privedi do zasedbe Porenja, nato je privedlo do zasedbe Poruhrja in moglo bi privedi še do zasedbe novih pokrajin. Vsaka taka zasedba pa je zmanjšala plačila Nemčije in povečala stroške zaveznikom. Podlaga za izpolnjevanje reparacijskih plačil je postajala vedno slabotnejša, napaka diktata je postala vedno jasnejša.

Ne glede na to pa je mogla ta stalna postritev evropskega položaja povzročiti novo vojno, ker je vojaška okupacija tujih pokrajin itak že skoraj pravilen uvod v vojno. Vojne pa evropsko ljudstvo noče in ta jasna volja Evrope je privedla do locarnskih pogajanj in do političnega sporazuma med Nemčijo in zavezniki. S tem je bil zlomljen političen diktat in nujna posledica tega je bila, da je moral pasti tudi gospodarski. Tako je prišlo do Dawesovega načrta, ki pa je bil še prvi poskus sporazuma in je predvsem bolehal na tem, da je določil višino neških reparacij, kakor je to sklenila reparacijska komisija v letu 1921. Ni pa zadostovalo, da so bile nemške reparacije določene, temveč treba jih je bilo postaviti tudi na komercialno bazo. In to je storil Youngov načrt. Nemcem je prinesel ta načrt velike ugodnosti, ker ni samo znatno znižal nemških dajatev, temveč odpravil tudi sankcije in osvobodil zasedeno ozemlje. Ali tudi zavezniki so imeli od novega načrta svoj dobiček, ker so postale nemške dajatve realne in ker je Youngov načrt, čeprav ne formalno, pa de'ansko zvezal vprašanje nemških reparacij z odplačevanjem medzavezniških dolgov. Ravno na tem pa je bila Francija v največji meri interesirana.

Toda poleg teh osnovno važnih vprašanj je bilo treba rešiti še celo vrsto drugih in na primer celo takšna vprašanja, kakor odškodnina za nemško železnico iz Tsingtava v Tsinanfu. Ni čuda, če pri taki obilici vprašanj ne gre vse gladko in če se vedno pojavljajo nove težkoče. Ali jasna je odločna volja veseliti, da vsa ta povzročila vprašanja likvidirajo in da prične po Youngovem načrtu določena mednarodna reparacijska banka čim prej delovati. In gotovo je tudi to, da so velele v ta namen pripravljene na marsikatero žrtev. Za izvedbo tako velikega načrta, kakor je Youngov, pa se tudi žrtve izplačajo.

Baš v tem pa je menda račun Madjarske. Trmeglavo odklanja vsak kompromis in trdovratno vztraja na svojem ozkem stališču v prepričanju, da bodo zavezniki popustili, samo da ne propade Youngov načrt. Madjarska politika v Haagu je zato na las podobna navadnemu izsiljevanju, ki že vsled tega nima dosti upanja na uspeh. Predvsem pa tudi

Vojaške olajšave za člane Sokola kralj. Jugoslavije

O a šave veljajo tudi za Orle

Minister za vojsko in mornarico general Stevan Hadžić je na podlagi čl. 10 zakona o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije predpisal uredbo o olajšavah članov Sokola kraljevine Jugoslavije pri obvezni vojaški službi v kadru. Uredba se glasi:

Čl. 1. Za člane Sokola kraljevine Jugoslavije so pri njihovi službi v kadru te olajšave:

1. odpust iz kadra še pred odsluženim rokom, za katerega so bili po zakonu o ustroju vojske in mornarice rekrutirani;

2. prvenstveno napredovanje v kadru po izpolnitvi zakonskih določb za napredovanje;

3. prvenstveno napredovanje v rezervi po izpolnitvi zakonskih določb;

4. dobivanje dopustov zaradi sodelovanja pri sokolskih javnih vežbah, tekmah in zletih tudi poleg dopustov po čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice;

5. prvenstveno dobivanje daljših dopustov, določenih po čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice, po izpolnitvi ostalih določb omenjenega člena.

Čl. 2. Pravico do olajšav po čl. 1 te uredbe imajo samo oni člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki so bili kot telovadci v sokolskih društvih ali selskih sokolskih četah neprestano najmanj pet let in so z uspehom dovršili program potrebnih priprav. V neprekinjenih pet let se računa tudi čas, ki so ga člani prebili deloma v kategoriji naraščanja.

Čl. 3. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za polen službeni rok v kadru po čl. 42 zakona o ustroju vojske in mornarice, bodo služili v kadru tri mesece manj od določenega roka po omenjenem členu zakona.

Čl. 4. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za skrajšan rok službe v kadru po čl. 49 a, točke 3, 4, 5 ter po čl. 49 b zakona o ustroju vojske in mornarice, bodo služili 45 dni manj od določenega jim roka po omenjenem členu zakona. Ta olajšava velja tudi za rekrute dijakke, ki bi morali po čl. 49 pod

a) točka 1 zakona o ustroju vojske in mornarice služiti rok 14 mesecev.

Čl. 5. V skladu s čl. 51 a in s čl. 57 zakona o ustroju vojske in mornarice se vodijo vojaški, odpušteni iz kadra po tej uredbi, do poteka obveznega jim službenega roka v kadru na začasnem dopustu.

Čl. 6. Za dokaz pravice do skrajšane kadrske službe po tej odredbi služi komandantom vojnih okrožij spisek rekrutiranih članov Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ga jim bo poslala uprava saveza kraljevine Jugoslavije najkasneje 15 dni pred vstopom v kader. Razen tega ima naborni komisiji povodom rekrutiranja vsak član Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ima pravico do olajšav po točki 1. čl. 1. te uredbe, pokazati svojo sokolsko legitimacijo s fotografijo. Rekrutna komisija postavi v pripombe rekrutnega spiska vse podatke te prijave zaradi njenega primerjanja s spiskom Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Ko komandanti vojnih okrožij določajo pravico do skrajšanja službe v kadru za take mladeniče, vpišejo v rekrutni spisek, koliko se komu skrajša služba in ti podatki se vnesejo v unikat in duplikat sprovoznice neposredno pred odpošiljateljvo rekrutov v kader.

Čl. 7. V izjemnih in upravičenih slučajih se more v duhu čl. 51 a zakona o ustroju vojske in mornarice na prošnjo članu Sokola kraljevine Jugoslavije odgoditi vstop v kader za eno tretjino skrajšanega roka po čl. 3. in 4. te uredbe.

Čl. 8. Izjemoma velja za mladeniče, člane Sokola kraljevine Jugoslavije, ki se rekrutirajo 1. 1930. določbe te uredbe, ako so do dneva rekrutiranja bili tri leta člani telovadci v društvih Jugoslovenskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza, Jugoslovske orlovske zveze in srbskega sokolskega društva »Dušan Silni« in ki do vstopa v kader po izkazih, ki se vo'ijo v društvih, dokažejo pravico do vživanja olajšav po tej uredbi.

Spomenica pravoslavni škofov

Belgrad, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Po vseh pravoslavni cerkvah so danes brali spomenico škofov, ki se pričinja z besedami: »Sveti arhijerejski zbor srbske pravoslavne cerkve vsem pravoslavnim svečnikom in narodu, vsej duhovni deci svetnika Save, potomcem svetega kneza Lazarja mučenika in ostalih neštevilnih junaških mučnikov za vero Kristusovo od Kosova do danes, pošiljatelj poslanice želi dobro milost in mir od Boga Očeta gospoda Kristusa, rešitelja našega.« Spomenico so podpisali patriarh Dimitrije in vsi škofje.

Iz te spomenice navajamo dobesedno tole: »Deset let je preteklo, odkar se je srbska pravoslavna cerkev po naši razširitvi proglasila za zedinjeno, duhovno, moralno in upravno celoto. Vedno deleč usodo svojega naroda se naša sveta cerkev nahaja v istem položaju, v katerem se je nahajal tudi narod. Ona je bila svobodna v svobodnih narodnih državah v Srbiji in Črni gori, potlačena v podjarmljenih pokrajinah v tujih državah pod Turčijo in Avstrijo. Ko pa so bili grehi oprošteni, se je naša cerkev spojila z narodom in se prav tako z njim osvobodila. V najbolj oddaljenih pokrajinah, v katere je po svetovni vojni prodrla zmagovalna srbska vojska, je ostala tudi pravoslavna cerkev...«

In tako je pred desetimi leti srbski sveti Sinod lahko proglasil enotnost srbske pravoslavne cerkve. Deset let je zelo malo v člove-

vsled odločnega stališča držav male antante. Vendar ne gre, da bi Madjarska bila prosta vseh plačil, Češkoslovaška pa bi vsako leto plačevala 88 milijonov čeških kron na ime osvobodilne takse. Zato je le naravno, da se že predlaga skupna demarša veseliti proti Madjarski, pa tudi ostrejšje korake že predlagajo pariški listi. Malo upanja ima zato Madjarska, da bo s svojo trdovratnostjo uspeła.

Niti najmanj pa ne bo povzročila razbitja haaških pogajanj, ki so plod lastnega dela, ki pri vseh svojih pomanjljivostih vendar pomeni velik korak h konsolidaciji Evrope in s tem utrditve evropskega miru. Iz Haaga vodi nova pot k zblizanju narodov in zato smemo upati, da bodo haaška pogajanja uspela.

škem življenju, vendar pa smo mi odgovorni pastirji mogli izvršiti zelo važno delo. Žalibog, da radi političnih razmer v državi, s katerimi se je moralo računati, nismo mogli storiti več. Vendar pa je milost Božja končno blagoslovila naše napore. Prišli smo do splošnega zakona za našo sveto cerkev.

Na Mitrov dan je Nj. Vel. kralj potrdil in podpisal zakon o pravoslavni cerkvi. To je temeljni zakon, s katerim se urejuje razmerje med cerkvijo in državo, s katerim se zagotavlja cerkvi samoupravno življenje, po katerem boste Vi vsi pravoslavni sinovi in hčere v tej državi lahko sodelovali pri rešujočem poslu Kristusove cerkve...«

Nato poslanica opisuje koristi tega zakona: kakor popravljjanje starih cerkv, ureditev cerkvenih občin, ureditev položaja duhovništva. Na zadnje omenja spomenica sveto sestro veliko rusko cerkev, za katero želi, da bi bila skoraj v miru in svobodi med drugimi pravoslavnimi cerkvami, v tistem položaju, ki ji pripade...

Značilno je, da se v tej spomenici, ki so jo podpisali patriarh in pravoslavni škofje, niti z besedico ne omenjajo kulturno cerkvena vprašanja današnjega časa.

Sovjeti nezadovoljni s čl. komunisti

Praga, 7. jan. AA. Listi se dokaj bavijo z vestmi iz Moskve o neuspehu članov praškega Politbiroja na komunističnem kongresu. Češkoslovaški komunisti so bili ostro kritizirani, ker so prišli sovjeti v Moskvi do prepričanja, da je praški Politbiro v zadnjem letu slabo odrezal in da je doživel pri volitvah neuspeh. Pokazalo se je, da so za politično akcijo komunizma strokovne organizacije neobhodno potrebne in da je praški Politbiro prišel ob veljavo, ker je izgubil vsak vpliv v češkoslovaških strokovnih organizacijah.

Latin'ca v sovetskih šolah

Moskva, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Pristojna vladna mesta in akademija znanosti vodijo živahna pogajanja o nadomestitvi ruskih pismenk z latinsko abecedo, ki se bo, kakor se čuje, uvedla v vseh šolah že s 1. jan. 1931.

Zopet „Drang nach Osten“?

Praga, 7. jan. AA. »Venkov« piše o haaški konferenci in pravi, da stališče Nemčije ni brez nevarnosti za bodočnost. Nedavno je pruski minister financ izjavil, da bo Nemčija po Haagu imela proste roke in da bo mogla izvajati dalekosežno politiko na vzhodu. Zato smatra list, da ni izključeno, da bo prišlo na vzhodu do novih iznenadenj in da se lahko slovanski narodi pripravijo na nove napore nemškega »Drang nach Osten«.

Kellogov pakt tudi za Pacifik

London, 7. jan. AA. Reuter doznava, da bo ameriška delegacija, ki bo sodelovala na londonski razorožitveni konferenci, predlagala, naj bi se Kelloggov pakt izpopolnil z novo pogodbo o Pacifiku, tako da bo treba tudi na tem področju v vsakem primeru najprvo uporabiti določbe Kelloggovega pakta.

Obnoveitev prometa na mandžurški železnici

Tokio, 7. jan. AA. Po poročilu iz Harbina je uprava vzhodno-kitajske železnice izdala razglas, v katerem sporoča, da bo mednarodni železniški promet na vsej mreži vzhodno-kitajskih železnic vzpostavljen z dnem 20. januarja.

Nem'ri na havajskih otokih

London, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Novozelandska križarka »Dunedin« je odplula v Suvo na otoku Samoa, 600 milj od Apia. Pri zadnjih nemirih je tamkašnji voditelj nacionalistov in kralj Samoancev Tamasese zgubil življenje. Bil je že preje enkrat aretiran radi hujškanja k bojkotiranju plačevanja davkov in obsojen na šest mesecev ječe.

Nesreče poudodi

Madrid, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Neki avtobus, ki je vozil gledalce k nogometni tekmi v Santander, se je prevrnil in padel preko ograje v reko. Pri tem so bile ubite štiri osebe, šest pa je bilo težko ranjenih.

Pariz, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Brzovlak Tunis—Constantine je blizu končne postaje skočil s tira, ko je vozil preko mostu. Most se je udril in lokomotiva, poštini voz in dva oseba na vagona so padli 50 metrov globoko. Bilo je več mrtvih, vendar do sedaj podrobnosti o nesreči še niso znane.

London, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Na železniški progi Hastings—London se je udril plaz, ki je zasul vlak. Potniki so k sreči ostali nepoškodovani.

Ban Tartaglia sklical gospodarsko konferenco

Split, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Ban primorske banovine dr. Tartaglia je za dne 12. januarja sklical veliko konferenco gospodarskih strokovnjakov iz vse banovine. Ta konferenca se bo vršila v prostorih splitskega magistrata. Na konferenco so povabljeni vsi okrajni agronomi, upravitelji banovinskih in državnih posestev in ustanov ter uradniki kmetijskega oddelka kr. banske uprave. Vsak udeleženec bo imel referat. Na podlagi teh referatov se bodo napravili končno veljavni sklepi.

Razne vesti iz države

Split, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Splitski industrialec Perić, lastnik cementne tovarne, je kupil v Trstu nov parobrod z nosilnostjo 6 tisoč ton. Parobrod bo v prvi vrsti služil za prevažanje premoga za tovarniške potrebe na progi iz Anglije v Split. Novi parobrod je dobil ime po mestnem patronu »Sveti Duj«.

Subotica, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Kraljeva banska uprava donavske banovine namerava ustanoviti velike sadne in trtne nasade v subotičkem predmestju Palić.

Karlovac, 7. jan. (Tel. »Slov.«) V karlovcem okraju sta se večeraj pričela dva kmetijska tečaja in sicer v Dolgi Reki in v Draganiču. Trajala bosta po 3 tedne.

Zagreb, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Ob priliki velikih zimsko sportnih prireditev na Bledu in v Bobinju od 28. januarja do 4. februarja se bodo iz Zagreba priredili za tuje potnike veliki izleti v ta dva zimsko sportna središča.

Dubrovnik, 7. jan. (Tel. »Slov.«) 2e skro teden dni je v vsej južni Dalmaciji prijetno solčno vreme. Po kopaljših je polno plavalcev.

Heimwehr-Heimatschutz-Heimallbund

(Od našega stalnega dopisnika.)

Je že precej časa, odkar se moramo zanimati za to gibanje v sosednji Avstriji, zlasti pa od tedaj, odkar vemo, da eden del teh organizacij vladja v drugim sosedom za našo kožo. Nadejamo se sicer, da tudi ta drevesa ne bodo rastle in neba in da ne pojde vse tako lepo gladko, kakor so si zamislili nekateri voditelji tega pokreta v Avstriji, vendar bi zagreški neodpustno nemarnost, ako bi ne imeli vedno pred očmi nevarnosti, ki brez dvoma tiče za njim. Zadnje čase mu posvečajo vso pozornost tudi češki listi in politiki. Pred nekaj dnevi so zagnale tudi sicer mirne »Lidové Noviny« proti pruskemu majorju Pabstu odločen odpor v smislu, ki ga je že prej označil »Slovenec«. — Zadnji čas se pa tudi mnogo govori in piše o razkolih v tem gibanju, katerim nekateri ne pripisujejo nikakih važnosti, drugi pa najbrže preveč. Zato danes nekoliko stvarnih pojasnil.

Heimwehr in Heimatschutz sta dve imeni za isto — vojaško organizirano formacijo. Starejše ime je Heimatschutz in je nastalo na Stajerskem in Koroškem v boju proti nam Slovence v l. 1919. Južnoštajerska občina Straden blizu Cmurca je rodila prvo Heimatschutz, ki je menila, ne le prejeti naše oblasti iz Spilja, še predno je mirovna komisija v Parizu izrekla svojo besedo, marveč zasesti kar cel bivši južni del Stajerske. Koroški Heimatschutz pa ima precej zgodovine v borbi za nedeljivost Koroške, kar je dobro znano našim zaslednim četam, oblastem in pa plebiscitni komisiji. — Heimallbund pa ni vojaška formacija, marveč docela civilno društvo s podobnimi cilji. Tu so zbrani v prvi vrsti bivši liberalci in Cerninovi demokrati. Med temi in Heimwehrovi ni prave zveze, včasih so celo nasprotstva.

Heimwehr je tirilska ustanova, ki se je kmalu razširila po ostalih deželah Zvezne republike. Po nesrečnem črnem petku 15. julija 1927 so dali socialisti vse predpogoje za hitro rast heimwehrovskih čet, kar so znali demagoški voditelji tudi dobro izkoristiti. Zadnje čase so baje šli heimwehrovski bataljoni do 400.000 mož. Zato se je oglašil proti njim celo Briand v parlamentu in izjavil, da so to že regularne čete proti jasnim določbam mirovne pogodbe. In res stoji na čelu vojaški strokovnjaki bivše avstrijske in tudi nemške vojske. — Ali odkod sredstva za vzdrževanje takega ogromnega aparata?

Po koroškem plebiscitu bi pravzaprav odpadel raison d'être za daljnji obstanek ali celo razvoj. — Toda iznašli so jako mamljiv slogan: boj proti — avstromarksizmu, boj socialistom, ki so zagospodovali na Dunaju, Lincu, Gradcu, Dun. Novem mestu itd. Za ta boj pa so našli oporo v vseh meščanskih krogih in med knežičim prebivalstvom, zadnje čase celo med tovarniškim delavstvom vsled nebrojnih zlorab in — neizpolnjenih obljub socialdemokratov. Vsa velika in mala industrija je posegala globoko v blagajne in žrtvovala ogromne vsote samo za to, da bi se enkrat otrešla socialističkih Betriebsratov v svojih obratih in bi preprečila vsak hip grozeče stavke za vsako ničarijo. In res je industrija z rastočo Heimwehr tudi čedalje bolj postajala gospodar v svoji hiši in pri sprejemanju delavcev že ni bila več tako vsemogočna beseda Betriebsratov. Heimwehr ima svoje posredovalnice za delo. V tem pogledu je imela industrija koristi od Heimwehra in zato je nosila velike žrtve za vzdrževanje te silno drage ustanove. Vsak uspeh pa rodi nadaljnje vspehe, ki so jih pospeševali še razni pogreški socialistov, tako da je bilo to gibanje podobno plazju, ki ga ni več mogoče ustaviti. Iz neznanih koroško-stajerskih Heimatschutzov je nastalo mogočno — ljudsko gibanje v Avstriji, ki mu je zapel hvala celo sedanjí kancelar Schöber ob svojem nastopu v parlamentu.

Toda voditelj tega gibanja se je lotil napuh in polni domišljivosti so že menili, da so oni tisti, ki morajo Avstrijo ozdraviti vseh bolezni, streti socializem in prevzeti državno krmilo v svoje roke.

Že v »Slovenec« 21. junija je stalo v dopisu z Dunaja, kako to gibanje raste čez glavo vsem političnim voditeljem meščanskih strank. To se je pokazalo potem ves čas do zadnjih dni, kako se je beril proti heimwehrovskim prepotencam celo sam stari voditelj krščanskih socialistov Kunzebach. — Ti spori so se tako daleč zaostri, da je bil — Schöber edini mož, ki je mogel sprejeti državno krmilo. Z njim je nastala doba negotovosti in — pričakovanja, kako se njemu posreči izhod iz krize, v katero ni prišel le parlamentarizem, marveč naravnost država sama.

Kako se je Schöbru vse to posrečilo, o tem je tudi »Slovenec« prav poročal. Znano je tudi že vsem čitateljem, kakšno vlogo je pri vsem tem igrala Heimwehr: same grožnje na vse strani, vladi, strankam, avstromarksistom še prav posebe, kakor da so edino oni tisti, ki smejo še govoriti v imenu — ljudstva, kakor da imajo v žepu vse volilce. Vsi voditelji meščanskih strank so se morali čutiti žaljene in ponižane. Za prenebo ustave so zahtevali tako temeljnih sprememb, da bi se te mogle izvršiti edino le s krvjo, z meščansko vojno, ki bi državo uničila in izvala evropski požar. Zahtevali so — oktroa s pomočjo vse državne sile, kar bi pomenilo revolucijo od zgoraj. Računali so morda prav: Heimwehr skupaj z redno vojsko, policijo in orožništvom bi ugnali socialistični odbor, razgnali bi morda parlament in vsilili novo ustavo po svoji volji. Toda s tem bi pogazili temeljne zakone avstrijske, in v tako važni državni zadevi, ki predpisuje povsod po svetu soglasje ne samo slučajne običajne večine, temveč absolutno večino izvoljenih zastopnikov ljudstva, bi s kruto silo in krvjo vsilili novo ustavo. — V Avstriji pa je vendar le prenevarna taka rešitev političnih vprašanj, in gotovo je, da bi teklo veliko krvi in neiz-

Zboljšanje položaja v Haagu

Br. and in Tardieu že napovedala svoj odhod — Konferenca delegatov — Avstrijsko stališče

Pariz, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Splošno se izjavlja, da bo haška konferenca potekla brez izrednih težav in da sta Briand in Tardieu že določila dan svojega odhoda. Briand bo 10. januarja skozi Pariz potoval v Zenevo, Tardieu pa bo zapustil Haag 13. januarja, da se bo prihodnji dan udeležil otvoritve parlamentarnega zasedanja v Parizu ter se bo pozneje vrnil v Haag k slovesnemu podpisu zaključnega protokola.

Haag, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Madjarski ministrski predsednik Bethlen je danes ponovno govoril v angleškem finančnem ministrom Snowdenom, da mu pojasni madjarsko stališče v reparacijskem vprašanju. Dalje je omeniti obisk češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša pri nemškem zunanjem ministru Curtiusu. Venizelos pa je dr. Beneša in končno sta se sestala Jaspars in dr. Schöber. Razen tega so se vršile vse napovedane seje.

Na konferenci ministrov šestih sklicujočih držav se je nadalje razpravljalo o še nerešenih vprašanjih Youngovega načrta. Nadaljevala pa so se tudi posvetovanja o za vzhodne reparacije o bolgarskem reparacijskem vprašanju. Govori se, da je bolgarsko vprašanje že bistveno blizu rešitve.

Ker je avstrijsko vprašanje za sedaj odstavljeno in se sedaj neoficijno nadaljujejo razgovori za sporazum, je zvezni kancelar dr. Schöber danes opoldne porabil priliko, da je sprejel zastopnike listov in jim pojasnil avstrijsko stališče. Po Schöbrovih navedbah je

cilj avstrijske politike poskus, doseči zopet gospodarsko in finančno svobodo. To navzlic največji naklonjenosti posameznih držav v Parizu ni uspelo popolnoma ter se je odločitev prenesla v Haag. Avstrija pričakuje od sedanjih pogajanj oprostitve od reparacijskih bremen in končno popolno likvidacijo preteklosti. Avstrija zahteva popolno svobodo delovanja, ne da bi se v bodoče morala kakorkoli ozirati na obstoječa zastavna prava. Sedanjí položaj je tak, da mora Avstrija pri vseh interesiranih državah posamezno vpraševati, če hoče najeti kako posojilo. To vpraševanje pa je n. pr. pri zadnjem investicijskem posojilu trajalo dve in pol leti, tako da se je seveda med tem denarni trg popolnoma spremenil in upniki niso bili več pripravljeni, dati denar po starih pogojih. Cilj Avstrije je torej neodvisno urejevanje svojih finančnih zadev. Nasprotno pa je Avstrija pripravljena popolnoma in točno izpolniti sprejete obveznosti. Te obveznosti teko do l. 1968. Vsi obroki za obresti in amortizacijo so bili dosežani plačani točno, novih bremen pa Avstrija nikakor ne more prevzeti.

Haag, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Vprašanje vzhodnih reparacij se obravnavajo dalje po programu. Odločilne rešitve še niso našli. Avstrijsko vprašanje je dosedaj nerešeno, bolgarsko vprašanje pa, o katerem se posvetujejo sedaj, se razvija ugodneje, kakor je to bilo že prej pričakovati. Ostane končno samo še madjarsko vprašanje kot odločilno in merilno in tu slej ko prej ni nobenega upanja na sporazum.

Pred zasedanjem Sveta DN

London, 7. jan. A. A. Prihodnji ponedeljek se odpre v Zenevi zasedanje Sveta Društva narodov. Anglija je posebno interesirana na tem, da sprejme Svet Društva narodov predloge, ki jih je stavila angleška država na skupščini Društva narodov minuloga septembra, naj se izpremenijo neke določbe statuta Društva narodov ter spravijo v sklad z določili Kelloggovega mirovnega pakta. Svet Društva narodov bo na tem zasedanju imenoval odbor 11 oseb, katerega naloga bo redigirati poročilo o potrebnih izpremembah statuta Društva narodov. Druga točka, ki je v posebnem interesu za angleško državo, je vprašanje carinskega premirja in odobritev po Svetu društva narodov predlogov, katere je stavil na septembarskem zasedanju angle-

ški govinski minister William Graham glede dvoletnega carinskega premirja, ki bi trajalo dotlej, dokler ne bi prišlo do definitivnega sporazuma glede splošnega znižanja carinskih tarif. Interesirane države naj bi podale do konca l. 1939 svoja mnenja. Države so na ta poziv odgovorile in Svet Društva narodov bo na temelju teh mnenj odločil, kdaj naj bo konferenca za carinsko premirje. Svet Društva narodov bo med drugim tudi razpravljal o poročilu permanentne komisije za kolonialne mandate in v zvezi s tem posebno še o mnenju komisije glede uprave angleškega kolonialnega mandata v Iraku. Končno bo razpravljal Svet Društva narodov tudi o vprašanju spora med Židi in muslimani glede zidu vzdihovanja v Jeruzalemu.

Poročne svečanosti v Italiji

Danes donodne se izvrši poroka prestolonaslednika

Rim, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Jutri, v sredo med 10. in 11. uro bo belgijska princesinja Marija Jose sprejela ime italijanske prestolonaslednice. K poročnim ceremonijam v kvirinalski kapeli so povabljeni tudi inozemski častniki, videli pa bodo samo mimoidoči sprevod in povratek, ker je v kapeli komaj prostora za bližnje sorodnike. Zanimivo je, da se bo poročni par, ko bo kardinal Maffi vršil poročno ceremonijo in zahteval od njiju besedico »da«, moral najprej obrniti na starše in jih prositi za dovoljenje, da smeta reči »da«. Kapelica je okrašena največ s polkovnimi zastavami. Pri tihí maši po poroki pri povzdigovanju ne bo pozvonil srebrni zvonček, temveč bodo bobnali z bobni. Po poroki se bo poročni par pokazal ljudstvu z balkona Kvirinala.

Rim, 7. jan. (Tel. »Slov.«) Rim je danes ves prevzet od neskončnih slavnosti. Veliki sprevod z zgodovinskimi nošami je trajal tri ure in si je moral s težavo delati pot med ogromno množico. Ponoči so številni žarometi razsvetljevali mesto. Med sprejemom na

merne dobrine naroda bi bile uničene. Dvomljivo je, ali bi sploh toliko ostalo, da bi država še mogla živeti.

Vse take absurdne zahteve so heimwehrovski voditelji izjavljali v nečuvnem drznih, izživajočih oblikah, ki so žale najprimivnejše demokratsko pojmovanje o načinu vladanja. V Avstriji je vendar precej častiljivih politikov, ki se »aus den guten alten Zeiten«, ki so v svo pravico lahko ponosni na svojo preteklost, — toda deslejev povsem neznan heimwehrovski razgrajati so ravnali z njimi kakor s kakimi paglavci, in grozili jim: »Senon zeigen, ako ne boste tako plesali, kakor hočemo. — mi.« — Že tako domišljavo ropotanje se je premmogim veljaktom studilo in pričel je proti njim čedalje bolj odkrit odpor.

Kancelar Schöber se je postavil na stališče stroge zakonitosti in je izvedel ustavno reformo v sporazumu s socialisti. To je vsem čitateljem znano. — Ali heimwehrovski voditelji — ne vsi — so ostali nepoboljšljivi in napovedujejo še dalje, kako se bo treba boriti v drugi etapi tega boja. Torej boj dalje, dasi je vsa javnost prepričana, da nujno potrebujejo miru.

Kako domišljavi in brezobzirni so mnogi voditelji Heimwehra, dokazuje slučaj z ministrom Schumyjem. Ta mož je gotovo jako zaslužen za Heimwehr, saj je bil med ustanovitvi oboroženega odpora pred plebiscitom na Koroškem. Toda kot minister si je tudi svest velike odgovornosti pred vsem narodom in zu-

Delo vlade v letu 1929

(Iz poročila ministrstva za gozdarstvo in rudarstvo.)

Izdan je bil zakon o gozdovih, s katerim se je izenačilo 18. glavnih in osnovnih zakonov, ki so veljali prej na sedmih zakonodajnih področjih. Izdelan je bil nadalje zakonski mučrt o pogozdovanju in zakonodajni svet je že prešel zakonski načrt o ureditvi hudournikov. Proglaseni pa so bili še ti zakoni in pravilniki: o zaščiti domače lesne industrije, o izkoriščanju državnih gozdov v lastni režiji, o izdajanju brezplačnega lesa, o delovnih doplačilih in polnih stroških pri režijskem poslovanju in navodila za sestavo kalkulacije gozdnih taks. Nadalje je bil izdalen popoln tip dogovora za prodajo gozdov. Še več manjših načrtov in pravilnikov je pripravljenih.

Revizija dolgoročnih dogovorov je dala materialni efekt v znesku 200 milijonov dinarjev v korist države. Še važneje pa je, da se je s temi revizijami doseglo boljše izkoriščanje gozdov ter se je zboljšalo gospodarstvo v državnih gozdovih.

Komisija za pregled gozdov in gospodarstva v južni Srbiji je tekom leta dovršila svoje delo na terenu. Izdelala je tudi gozdne karte za južni del Srbije ter so bile karte razmnožene in so na razpolago.

Za pogozdovanje je bilo izdano 6.672.000 Din, na novo se je pogozdilo 1511 ha, pogozditev pa se je spopolnila na 1450 ha. Poleg tega so se izdala potrebna navodila za zboljšanje semenarstva za zaščito dreves izrednih vrst.

Tudi delo na ureditvi hudournikov je bilo letos večje, ker se je v ta namen tudi povečal proračunski kredit. Tako so se izvršila pripravljala dela za ureditev 17 hudournikov v Dravski banovini, 2 v Savski, 6 v Primorski in 4 v Zetski banovini. Izvršena pa so bila popravila pri že zgrajenih stavbah pri 2 hudournikih v Dravski, 3 v Savski in 7 v Primorski banovini. Nadaljevala pa so se že pričeta regulacijska dela pri 15 hudournikih Dravske, Savske, Primorske, Zetske in Vardarske banovine.

Ker so se v zadnjem desetletju vsi gozdovi preveč sekali, so se storili potrebni koraki, da se ta seča omeji. Ker je bila gozdarska direkcija v Sarajevu prevelika, se je osnovala še nova direkcija v Banjaluki. Število strokovnega osebja se je povečalo, obenem pa se je skrbelo, da se nekvalificirano odstrani.

Pripravljen je zakon, da dobe čuvaji in logarji značaj zvančnikov s pravico na pokojnino, ker je drugače dobro varstvo gozdov nemogoče.

Delo na področju rudarstva

Z novim rudarskim zakonom se je izenačila zakonodaja petih pokrajin. Važen sestaven del novega zakona so rudarsko-polijski predpisi, ki so posebno važni za pokrajine, kjer rudarstvo ni bilo dosti razvito. V kratkem bodo izdani obvezni rudarsko-nadzorni predpisi za vso državo, s katerimi se bodo zboljšali pogoji dela in bodo v korist delavcev ko delodajalcev. V isti namen se je tudi izdelal službeni red za rudarje ter so se z njim uvedla socialna načela, ki ščitijo delavca.

Ministrstvo je posvetilo največjo skrb, da se rudarska produkcija v vsej državi poveča. Poročilo ministrstva podrobno navaja, kaj se je vse proizvedlo od decembra 1928 do decembra 1929 v Jugoslaviji. Tako se je med drugim proizvedlo premoga vseh vrst skoraj 6 milijonov ton, železne rude 450.000 ton, kromske rude 30.000 ton, bakrene 356.000 ton, boksita 93.000 in zlata 50 ton.

V vsem se je povečala rudarska proizvodnja za najmanj 15 odstotkov, vrednost rude pa je znašala okoli eno milijardo dinarjev. Pri tej produkciji so v odlični meri sodelovali državni rudniki, oziroma državna rudarska podjetja.

Obenem s povečanjem produkcije so se tudi modernizirala posamezna rudarska podjetja. Privatni podjetniki pa so gradili te nove rudarske objekte: 1. rudnik Kostolac pri Požarevcu dokončuje žično železnico, dolgo 12 km; 2. Majdan-pečkemu rudniku in kromovim rudnikom Moisa Aseo v južni Srbiji je dovoljena gradnja žične železnice za prevoz rude; 3. Svinčeno-cinkovi rudnik angleške družbe Selection Trust LTD iz Londona je začel graditi velik rov v dolžini 3 km pri rudniku Trepča pri Kosovski Mitrovici. Ščasoma bo to eden največjih rudnikov za svinec v Evropi in drugi po velikosti na vsem svetu.

Elektrifikacija

V državnem rudniku Velenju je bila zgrajena električna centrala za 2000 KW. Enaka centrala prične v kratkem obratovati v državnem rudniku v Senjskem rudniku. V državnem rudniku Zenici se gradi velika električna centrala za 4500 KW. Poleg tega je izvršenih več zboljšanj po drugih rudnikih.

Da se okrepi strokovna delavnost, se namerava ustanoviti več novih rudarskih strokovnih šol, a povečale se bodo tudi štipendije za študij na državnih fakultetah, ker se v državi čuti veliko pomanjkanje rudarskih in topilniških inženjerjev, zlasti ljudi, ki so dovršili pravno in rudarsko fakulteto.

Namerava se ustanoviti poseben rudarski strokovni svet, v katerem bodo strokovnjaki iz vseh gospodarskih panog, zlasti rudarskih. Ta svet bo skrbel za večjo varnost v rudnikih in boljše eksploatacijo rudnikov.

V vseh rudarskih podjetjih je bilo zaposlenih 44.000 rudarjev, za 4000 več ko v prejšnjem letu.

nanjim svetom. Zato je tudi on zastopal kakor Schöber pravilno stališče nasproti heimwehrovskim pretenzijam. Svoje stališče je tudi primerno utemeljeval. — Toda zaradi takega po sebi umiljivega stališča odgovornega ministra je koroška Heimwehr Schumyja izključila iz svojih vrst. S tem je zagrešila brezskrbnost in nepremišljenost prvega reda, žalila svojega dobrotnika in — žalila celo stranko.

Reakcija proti takemu postopanju ni mogla izostati. Landbund se je celoti izjavil za svojega ministra in napovedal Heimwehru boj. In rojstna občina Heimatschutzu blizu Slovenije je dala inicijativo za ustanovitev posebne Bauernwehr, ki naj oskrbi pravi boj za demokracijo proti fašizmu in proti željam po diktaturi od katerekoli strani. — Iscenožno je iz Heimwehra izstopilo mnogo odličnih in delavnih članov. Razhajanje se nadaljuje. Ali pojde tako naprej, ali se pa pobotajo, to se pokaže v teku dobrega meseca. Vsako prerokovanje bi bilo neumestno.

Odločne izjave so proti majorju Pabstu. Verjetno je, da bo moral pobrati v Avstriji šila in kopita. Za ozdravljenje avstrijskih razmer je to le želja. — Dalje raste odpor proti fašistovskemu apetitu nekaterih megalomanov, ki menijo, da so res oni dorasli za vodstvo te države. — In glasilo Landbunda »Extrablatt« izjavlja, da so se heimwehrovski voditelji mešali celo v zunanjo politiko in na svojo nest sklepali zveze...

A. G.

Zastaranje v novem kaz. zakoniku

Enotni kazenski zakonik ima v splošnem delu mnogo razlik in novosti nasproti avstrijskemu kazenskemu zakoniku. Zastaranje se znatno razlikuje. Po enotnem kazenskem zakoniku je zastaranje pravice do preganjanja kaznivih dejanj razširjena tudi na smrtno kazen. Tega zastaranja avstrijski kazenski zakonik ni poznal.

Razen tega pa uvaža enotni kazenski zakonik popolnoma na novo tudi zastaranje pravice do izvršitve kazni in določa zanjo nekoliko daljšo zastaralno dobo kot za preganjalno pravico. Glede prekinjenja zastaranja so določbe poenostavljene.

Srednji vek zastaranja ni poznal. Pač pa je v rimskem pravu veljalo 20 letno zastaranje v prvi cesarski dobi za tako zvane javne zločine. Zakonodajalca ga je priznala zopet v novem veku in sicer šele v 17. stoletju. Vendar so mu bile postavljene zelo ozke meje.

Pomen zastaranja je predvsem v tem, da s potekom dolge dobe postaja možnost natančne preiskave vedno manjša in dokazovanje vedno težje. Razen tega izgubi kaznovanje svoj glavni pomen: zločinca poboljšati in njega in druge odvrtiti od nadaljnjih kaznivih dejanj.

Učinek zastaranja je ta, da se po preteku v zakonu določene dobe kaznivo dejanje več ne preganja, ne preiskuje in ne kaznuje.

Po a(vstr.) kaz(enskem) z(akoniku) pri hudodelstvih, za katere je bila zagrožena smrtna kazen, pravica do preganjanja sploh ni zastarala. Pač pa je po 20 letih stopila na mesto smrtno kazni kazen 10—20 letne ječe. Po e(notnem) kaz(enskem) z(akoniku) zastara preganjalna pravica čez dvajset pri zločinstvih (po a. kaz. z. hudodelstva), za katere je podpisana smrtna kazen "dosmrtna težka ječa (po prevodu »Uradnega lista«: robija). Prav tako

zastara ta pravica v 20 letih pri zločinstvih, za katere je predpisana prostostna kazen do 20 let. Za ostala zločinstva, za katere je zagrožena nižja prostostna kazen, pa nastopi zastaranje po 10 letih.

Pri prestopkih, za katere je predpisan strogi zapor ali zapor, daljši od enega leta, zastara preganjalna pravica čez pet, pri vseh ostalih prestopkih pa čez dve leti.

A. kaz. z. je poznal še krajše zastaralne roke in sicer 1 leto, 6 in 3 mesece za pregreške in prestopke.

Za zastaranje pravice do izvršitve kazni veljajo tle roki 1. pri smrtni kazni in dosmrtni težki ječi (»robiji«) rok 25 let, 2. pri težki ječi ali ječi »zatočenje«, ki sta daljši od 10 let, rok 20 let, 3. ako sta ti dve kazni krajši od 10 let, pa rok 15 let, 4. pri strogem zaporu in zaporu, ki je daljši od 1 leta, rok 5 let, 5. pri vseh drugih kaznih pa zastara pravica izvršitve kazni v 2 letih.

A. kaz. z. je nštevai sodna dejanja, radi katerih se je zastaranje prekinilo. Po e. kaz. z. pa se zastaranje prekine z vsakim sodnim dejnem, s katerim naj se storilec preganja radi storjenega kaznivega dejanja. Kazensko izvršitveno zastaranje pa se prekine, če se obsojenec prime radi izvršitve kazni.

Tek zastaranja pravice do iztirjenja denarne kazni se prekine z vsakim dejanjem izvršitvenega obkstva, ki je naperjeno na izvršitev denarne kazni.

Z vsakim prekinjenjem začne teči zastaranje znova. Vendar pa določa zakonik da pravica v vsakem primeru zastara, če poteče dvakrat toliko časa, kolikor ga zakon določa, da bi zastarala pravica do preganjanja doličnega dejanja ozir. do izvršitve izrečene kazni.

Iz ruskega u'etništva

Čez 15 let se je oglasil

Šmiklavž, 4. jan.

Dne 3. prosinca t. l. je došlo župniškemu uradu v Šmiklavžu priporočeno pismo, pisano dne 18. decembra m. l., od posestnikovega sina Jožefa Pejovnika, ki je bil od l. 1914. iz ruskega bojišča pogrešan. Imenovani piše, da je bil v Karpatih ranjen in ker ni mogel bežati, so ga Rusi ujeli in odpeljali v Sibirijo. Zdaj se nahaja v okraju Omsk v Sibiriji, kjer se je oženil, in ima dve hčerki. Domačega g. župnika prosi iskreno, da bi mu oskrbel potrebnih listin, da bi se mogel vrniti v domovino. O sedanjih razmerah pri nas doma nima pojma in sploh nič ne ve, da je bila l. 1918. ustanovljena Jugoslavija.

Radio in zima na Bledu

Bled, 6. januarja 1930.

Da Blejci nismo zadnji med prijatelji radija, nam spričuje dejstvo, da imamo okoli 50 plačujočih naročnikov. Pa bo menda nekaj »komarjev«^c tudi vmes. Zadnje tedne nam občutno nagaja nek prijatelj elektrike iz Zeleč, ki menda neprijavljeno kuri električno peč, ki jo ima tako nerodno priklopljeno, da v njegovi okolici zvečer nobeden ne more poslušati na radijski aparat, ker hrešči in poka v aparatih (radi slabega električnega kontakta pri nagajuru), da je joj. Čudno je namreč še to, da navadno motnje nastanejo zvečer in trajajo do zjutraj, ko se dan naredi, se pač povzročitelj boji, da ga ne bi podnevi zasačili; pa naj se le pripravi, poiskali ga bomo pa ponoči, magari o polnoči.

Radio Ljubljana pa prosimo za pomoč, ravno tako ravn. kr. dež. elektrarne, katerima se tok krade.

Zima je menda minula, prav pomladno vreme smo imeli te dni; prisojne strani so brez snega, jezero brez ledu, ki smo ga drugače o Treh kraljih vedno že imeli. Pa kaže, da ga še ne bo. Slabi izgledi za zimsko sezono. Kaj čudno so gledali Zagrebčani, ki so se prišli na Gorenjsko smučati, pa so dobili manj snega ko v Zagrebu.

Teloha, trobentice je na prisojnih krajih dovolj na razpolago.

Zida se na Bledu zopet precej. G. Kenda gradi in povečava Park-hotel, da ga bo še enkrat toliko; ga. dr. Hočvarjeva je vzdignila vilo in prizidala nekaj sob. Pod cerkvijo je zrastle impozantna stavba ge. Rukavina, ob Zdr. parku pa velika stavba g. Stareta. Poleg pošte je tudi par hiš novih, tako da za letošnjo sezono sob ne bo primanjkovalo. Samo, da bi nam vreme ostalo naklonjeno.

Ogenj na Javorniku

Jesenice, 6. januarja.

V nedeljo 5. t. m. je bilo na Jesenicah precej živahno, saj je bila takorekoč prva nedelja po Novem letu in ponočnjaki se še niso dobro zavedali, da so v domačih posteljah, ko jih je ob 5 zjutraj na sv. Tri kralje iz težkega spanca budila tovarniška sirena. Mnogi niso vedeli, kam in kako in so bili v dvomu, je li delavni dan ali kaj. Ko so pa stopili k oknom, so videli, da se od vzhodne strani nebo žari. Gasilci so hiteli skupaj in bili tudi kmalu na mestu požara. Gorela je baraka g. Pečnika na Javorniku. V njej je imel mnogo orodja in drugih k njegovi obrti spadajočih predmetov. Baraka je stala na vrtu hiše ob državni cesti.

Kako je požar nastal, ni bilo mogoče ugotoviti, najbrže se je užgalo od peči. Gospod Pečnik, ki je imel v uničeni delavnici sedlarsko obrt, je precej oškodovan, posebno še ker ne bo mogel svoje obrti takoj izvrševati, ker mu je večina orodja uničena.

V noči od nedelje na praznik sv. Treh kraljev se je g. Brumat iz Javornika, ko je vozil z motornim kolesom skozi Jesenice, v neposredni bližini kolodvora ponesrečil ter je moral iskati zdravniške pomoči.

Biseromašnik

Andrej Reboj

(1859—1929)

53 let je bil med Istrani dušni pastir biseromašnik Matej Reboj, ki je pred 60 leti pel novo mašo v Kranju. V Sovinjasu je pastiroval, v Lovrani, v starodavni Klani, v Slivem in v Truškah nad Koprom, kjer je župnikoval do l. 1922. L. 1922 je šel v pokoj ter se nastanil v Št. Vidu pri Vipavi. 53 let je bil istrski raji dušni pastir in — oče. Za njegove številne zasluge na dušebrižnem polju ga je svoječasni tržaški nadškof dr. Nagl imenoval za častnega konzistorijalnega svetnika. Častitljivemu biseromašniku slavljenju kličemo ob jubileju — ad multos annos.

Strašna smrt ogljarja

Kočevje, 3. januarja.

Doljna Topla reber in vse okoliške vasi stoji pod utisom tragične smrti znanega ogljarja, kočarja Alojzija Miše. Pretekli petek so našli neki drvarji poleg lepo urejene kope strašno ožgano truplo. Roke so bile že popolnoma izgorale, glava docela ožgana, lasje osmojeni, obleka na več mestih prežgana. Drvarji so obvestili takoj vaščane iz Doljne Tople rebr. Kraj nesrečne smrti je bil jedva slabe pol ure oddaljen od vasi. Ko so dospeli vaščani na kraj, nesreče, so v mrliču po več znakih spoznali mladega in delavnega ogljarja Alojzija Miše. Najbolj žalosten in presunljiv je bil prizor, ko je prišla na kraj nesreče tudi Miševa žena in v zgroženem trupu spoznala svojega moža.

Nesreča se je zgodila slučajno. Marsikomu je znano, kako živijo in delajo naši ogljarji. Ko je postavljena kopa, si napravijo poleg nje toplo ležišče in pazijo od tod, da les pravilno pogleneva. Tudi nesrečni Miše se je vlegel kraj kope, ki je pa ni najbrže dobro pokrtil, tako da se je les vnel in začel goriti. Gosti dim, ki se je pri tem razvijal, je Mišeta najprej omamila, kasneje pa gotovo zadušil. Plamen je bil začel bližje k trupu, vnela se je obleka in truplo je začelo goriti. Smrt se pripadla domačini orožništvu, ki pa je moglo ugotoviti le, da je šlo za gol slučaj nesreče. Vaščani so cenili pokojnika, ki zapuščala mlado vdovo, kot izvršnega delavca, ki je pridno služil zase in za svojo ženo. Smrt pa je obenem opomin vsem ogljarjem, da zahteva tudi ogledenje veliko paznje in previdnosti.

MANOFIN

nova idealna pasta. Je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, se ne prime kože, ampak napravi mehko in belo roko. Prepičajte se! Doza po Din 8— in 13—. Dobi se v drogerijah, parfumerijah in specerij-skih trgovinah. Naročila sprejema glavno zastopstvo Manofina Novo mesto. V Ljubljani Drogerija Gregorič

Počastitev župana Oražma

Proslava 20 letnega županovanja g. Josipa Oražma v Mostah.

Moste, 7. januarja.

Moščanski župan g. Josip Oražem proslavlja letos 20 letnico nepretrganega županovanja v Mostah. Mora se reči, da je v tem času izvršil ogromno delo v dobrobit občine, kateri načeluje. Dvignil je to bivšo malo vasico v veliko predmestno občino, ki je ena največjih v naši banovini. Poskrbel je za naprave in ustanove, ki bodo še poznim znanamcem pričale, kaj more doseči energija in nezlomljiva volja. Pogledmo našo šolo, pogledmo po vsej občini vodovod, električno silo, kanalizacijo, pošto in telegraf, pogledmo številne stanovanjske kolonije, kjer so prišli ravno najrevnejši sloji do lastnih streh in zavetišč. Vse to ogromno delo je izvršil jubilar s svojo nezlomljivo voljo. Kje pa je ogromno socialno delo za naše ljudstvo, kje vse ostalo, kar je priboril za našo občino.

Za to lepo 20 letno požrtvovalno delo v prospeh naše občine je bil g. Oražem na občinski seji dne 3. decembra 1929 izvoljen za častnega občana.

V nedeljo, dne 5. t. m. pa mu je občinski odbor v Mostah na slavnostni seji poklonil krasno diplomu, delo našega umetnika akad. slikarja g. H. Smrekarja.

To slavnostno sejo je počastil s svojo navzočnostjo tudi naš novi sreski načelnik g. dr. Andrejka in zastopnik šole ravnatelj g. Grad poleg številnih častilcev g. jubilarja.

Sejo je vodil podžupan g. Bitenc, ki je v slavnostnem govoru orisal velike zasluge g. župana in mu v imenu celokupnega odbora izročil diplomu s čestitkami. Župan g. Oražem se je prisrčno zahvalil za to odlikovanje in poudarjal, da so v veliki meri pripomogli k uspešnemu delu njegovi obč. svetovalci in celokupni odbor in da velja to odlikovanje in prvi vrsti njim. Z željo na uspešno nadaljevanje započete dela v skupni harmoniji vseh obč. odbornikov je še naprosil g. sreskega načelnika za njegovo naklonjenost.

Pevski zbor »Zvezda«^c iz Most je nato ubrano zapel slavljenču slavnostno pesem, nakar je spregovoril sreski poglavar g. dr. Andrejka, ki je poudarjal, da z veseljem zasleduje ogromno gospodarsko in socialno delo občinskega odbora v Mostah pod vodstvom neutrodljivega župana g. Oražma, ki je eden najzornostnejših županov sreza Ljubljana-okolica. V imenu oblasti je izrekel čestitke k častnemu imenovanju.

Sledilo je čestitanje g. Karpeta st. v imenu celokupnega moščanskega prebivalstva.

S slavnostne seje je bila poslana udanostna brzojavka Nj. V. kralju.

Čestitanju k imenovanju g. Oražma za častnega občana se pridružujejo gotovo vsi občani z željo, da bi to plodonosno delo rodilo še obilo uspehov v dobrih vseh občinah, ki jim je napredek in procvit občine Moste prvi in najpoglavnejši cilj javnega dela.

Naj živi jubilar in naj mu bo usojeno, da bomo zablili lahko tudi še:

Gubernavit nobis annos XXX.

E-r.

Odgriznjeni uhelj

Velika Loka.

Bilo je na dan kralja Davida še lanskega leta, ko sta popivala jeruš dva Franceta, oba iz občine Vel. Loka. Ko sta ga imela že precej pod kapo, sta se pričela pretepati in suvati ter sta slednjič menda popolnoma pobesnela. Začela sta se kar po pasje gristi. Pri tem je prvi France drugemu odgriznil desno uho.

Ko so ljudje prihiteli, da bi pijana pobesnela dedca potegnili narazen, so opazili, da je prvi France po obrazu vse okrvavljen in da drugemu manjka eno uho. Navzoči so po sledovih krvi iskali odgriznjeni uhelj, ki se jim ga pa ni posrečilo najti. Mož brez uhlja trdi, da mu je prvi France uho pojedel in mu zaničljivo želel: dober appetit! In tako sta se potem razšla, eden brez ušesa, drugi z razprskanim obrazom in z ušesi. Tako pijanost podivja ljudi!

Na vigilijo svetih Treh kraljev

Posmrtnica pokojnemu prijatelju Pavšču.

Ali si bil dogovorjen z njimi, da so te prišli svite Trije kralji obiskat na vigilijo svojega praznika in so se s teboj vred po drugi poti vrnili v svojo deželo?

Kako pomenljiv dan: Tretji božični večer, zadnji sveti večer je bil tvoj zadnji večer. V tisti uri, ko je ljudstvo kropilo in kadilo poslopja in polja, družino in živino, vsenaokrog; v tisti uri, ko je vse dehtelo po svetem kadilu in blagoslovu; v tisti uri, ko je celo zažarel v novi luči križ sveti Heleni in oltarju ljubke selske cerkve v Hotiču, v tisti uri je pristopila k pastirju Hotičskih duš prijateljica izmučenih in vrela: »Pax tecum!«

Odšel si z Modrimi v drugo deželo, a nisi odšel brez darov. Niso bili to darovi, ki jih snesta rja in molj, marveč so bili darovi, ki ostanejo za večno življenje. V dokaz teh darov je ob tebi v tvojih zadnjih trenutkih stal duhovnik s kelihom tolažbe.

Nam je žal za tvoje zlato, za tvoje zlato sreč, ki si ga vzel s seboj. Kdaj si ti koga žalil, čeprav si bil sam mnogokrat žaljen? Kdaj si ti komu odrekel pomoč, če si mu mogel postreči? Kdaj si se ti s kom razpil in razdvojil, čeprav si ti večkrat stopil na pot taki, ki so bili gluhi za tvojo prošnjo in pravico? Nam se toži po tvojem človekoljubnem, po tvojem miroljubnem, po tvojem zlatem srcu. Toži se njim, ki so te v Preserju, na Dovjem, v Naklem in v Sedražici poznali kot kaplana; toži se njim, ki so te v Turjaku, v Polomu in v Hotiču ljubili kot prijatelja in pastirja. Pred oči jim staja tvoja podoba: s pokojnim pogledom, s prijaznim nasmehom in z ljubečim vprašanjem: »Kako vam gre?«

Kako vam gre? Danes, prijatelj, nam gre noga težko, zakaj danes gre za tvojim pogrebom.

Odšel si od nas z blagodejnim kadilom. Tvoja beseda je bila kakor prijetno kadilo; res, da nam je včasih privabila v oči solze veselja; vendar smo čutili in vedeli, da se ti nikoli ne žalili, da si hotel tudi s svojo veselo besedo biti apostol veselja. Kako si ljubil lepo knjižo in lepo besedo. Sam si rad

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kapi v naše telo. **Otroke**, ki obiskujejo solo, najlažje obvarujejo prehlada, nahoda in influence ANACOT-pastilje dr. Wanderja. Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov, ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastilje.

Novoletni ciganski gulaž

Kočevje, 4. januarja.

Zo Božič so bili cigani tako prijazni, da so prišli voščiti za praznike kočevskim »purgarjem«. »Stari«^c je hodil moško gorindol po mestu in je bil ves ponosen. Seveda si ne sme nikdo predstavljati, da je on kot poglavar kam stopil in voščil. Kaj še! Zato so cike (dekleta, ki imajo jezike namazane, »stari«^c pa, saj veste, je redkobeseden in končno — »stari«^c.

Ker me je ravno pot prinesla mimo, sem stopil tam v Rajndolu nad Mozljem k ciganom. Prvič, da si sam ogledam stanovanje za »dva tavžent kron«, ki jih je baje »stari«^c dal zanj, drugič pa zato, da mi ne bo treba ob Novem letu vsakemu ciganu posebej voščiti. To je zelo zamudno in tudi, kar se mošnje tiče, tudi precej negospodarsko.

Torej v Rajndolu. Povprašam. Nihče ne ve prvi hip, kaj hočem. Potem mi pokaže nekdo kolibo, ki je bolj rečeno od vseh koncev zbita drvarnica. Vstopil sem. Pred vrati mi je zadišalo ostro po gulažu.

»Bog! Kaj delaš, stari?«^c sem se obrnil na starega.

»Oh, gospod! Kaj bi sedli malo.«^c Stara ciganka, žena poglavarjevega brata, je mešala v kotlu, ki je visel iznad kamina. Duh je bil oster in nič kaj appetiten. Zdelo se mi je, da cvre ciganka vsa, mačka, če še psa ne. Pa sem povprašal.

»Gospod, zadnjega konja smo zaklali, pet tavžent kron sem dal zanj na zadnjem semnju. Zdaj že skoraj ves mesec živimo ob njem in bomo še dva tedna. Da vam rečem, gospod, meso pa tako, boljše od kravjega in prašičjega. Bi poskusili en komad?«

Ne, hvala lepa! Ze med pripovedovanjem se mi je želodec puntal, zdaj naj bi še celo jedel tisto staro, cel mesec pacano mirhovino. Pa mi je prišel na misel post, ki je pred Novim letom in ki se ga za vsako ceno držim. »Stari«^c je sicer nekaj pogodrnjal, na svetlih ciganskih obrazih sem pa videl, da so bili z mojim odgovorom strašno kontent. Za Novo leto mora biti pri hiši meso in če je še gulaž zraven! ... Bog žegnaj!

Ogledal sem si še luknjo. Za sile je bilo povsod zamaženo in zadelano, drugače pa je bila bajta razdrpana in vsled zapuščeniosti že skoraj razpala.

Za dva tavžent kron, sem pomislil, bi »stari«^c v svoji ciganski naturi še našel koga, ki bi ga očiglavil še za boljše bajto.

»Veš, »stari«^c, preveč, malo preveč si dal za stanovanje v tej bajti, za katero bi še jaz ne dal dve banki (20 dinarjev).«

»Gospod, malo manj sem dal, gospod! Ampak toliko me košta prevoz in drugo.«

»Aha, za prevoz pohištva, fino izdelanega in okusno opremljenega, sem pomislil in se nasmejaj! »staremu«, da je kar zazijal. Še predno se je zavedel, sem mu stisnil v roke cigare, nekaj cigaret in kovača, voščil srečno Novo leto in izginil kot kafa.

Med potjo pa mi je še prihajala vizija noveletnega prijetno dišečega gulaža iz pristne ciganske in poskočne mrhe...

prijel za pero in zapisal vezano in nevezano besedo za ta in oni list, ali pa tudi samo za domačo hišo in družino. Podoben si bil prijatelju pevcev in ptičkov, ki je hotel imeti vsak čas ptička pevca v svoji kletki. Tvoja desnica, s katero si pisal pesmi, ti je skoraj ohromela, jezik, ki je peval pesmi, je polagoma zastajal v tvojih ustih; ali tvoja duša, ki je ljubila lepoto in umetnost, je ostala sprejemljiva do zadnjega, sprejemljiva za večne ideje in ideale.

Ti si bil vedno idealen. Tvoja verna dobra mati ti je v davni nežni mladosti prižgala zvezdo krščanske misli in ljubezni. Zvesto si hodil za to zvezdo, stanovitno in neomajno, čeprav se ti je večkrat skrila in te pustila v temi samega; kakor takrat, ko ti je pred vojno umrla mati; ali takrat, ko ti je v začetku vojne smrt ugrabila draga brata Ivana; ali takrat, ko te je v Polomu mrzla zima položila na bolniško postelj; ali v zadnjih mučeniških tednih v Hotiču. O, ti si odšel v drugo deželo tudi z bogato miro trpljenja! Moder z Modrimi.

Poslej, ko ne boš mogel ti več k nam hoditi bomo hodili mi k tebi; na tvoj grob v Dravljah.

Na pokojnem polju v Dravljah se tako lepi in sladko počiva. Tam počivajo: tvoj oče, tvoja mati in tvoj brat. Tam počivata že dva duhovnika: župnik Franc Peterca, Adamov iz Dravelj; svetnik Laznik, Bežjakov iz Dravelj; tja med pokojne brat položi tudi tebe.

V osmini svetih Treh kraljev stojimo ob tvojem grobu in toži se nam za teboj, ki so te nam vzeli sveti prijatelji od Vzhoda.

Od Janezovega evangelija pri sveti maši za dušniki nam uhaja upajoča misel na evangelij svetih Treh kraljev:

»Ko so za zagledali zvezdo, so se silno razveselili. Stopili so v hišo in ugledali dete z Marijo njegovo materjo in padli preden ter ga molili; odprli so svoje zaklade in so mu darovali zlato, kadila in mire.«^c Srečen med srečnimi!

Prijatelj Frančišek, ne pozabi nas v deželo večnih zakladov, kakor tudi mi ne bomo pozabili tebe v dolini solza in grenkih spominov.

Silvin Sardenko.

V javnem prometu

n. pr. na vlaku ali po cesti
ni železnici je nevarnost
prehoda posebno velika.
Tudi nalezljive bolezni se
lahko razširijo.

Panflavin pastile

razkužilo usmo in žrelo
duplino in so učinkovito
obrambeno sredstvo pri
takih nevarnostih.

Koledar

Sreda, 8. januarja: Severin, opat; Teofil; Lucijan, mučenec. — Prvi kralj ob 4.11. Herschl napoveduje sneg in vihar.

Osebnosti

— Iz vojaške službe. V mornarici so bili odrejeni po službeni potrebi na operativni oddelek poveljstva mornarice poročnik bojnega broda 1. razr. Vladko Naglič in poročnik bojnega broda 2. razr. Danilo Hubmajer; na službo v maritimno-tehnični oddelek poveljstva mornarice: poročnik bojnega broda 1. razr. Henrik Klinar, Zdenko Papež in Rene Podhorski, dalje in endantski kapetan 2. razr. Radi-voj Fink in tehnični poslovođa 2. razr. Gregor Pankelj; na službo v inženjersko tehnični oddelek poveljstva mornarice inž. podpolkovnik Artur Malbohan, inž. podpolkovnik Vilim Hofman, inž. major Bogumil Dosek, inž. kap. 2. razr. Alfonz Lajbenfrost, inž. poročnik Milan Pulko, strojni podpolkovnik Rajmund Donati in strojni kap. 2. razr. Emil Ajhler, tehnični poslovođa 1. razr. Ivan Manze in kontraktualni inženjer Josip Skarica; vsi na službo v pobočništvu poveljstva mornarice kapetan korvete Anton Klinar, poročnik bojnega broda 1. razr. Josip Ahlin in Karel Levčič, admin. kap. 1. razr. Otmar Ditrib, admin. kap. 2. razr. Valentin Kumpan in za arhivo admin. kap. 1. razr. Milan Bajer; na službo v pomorsko zrakoplovni oddelek poveljstva mornarice poročnik bojnega broda 1. razr. Oton Čermak; na službo v ekonomski oddelek poveljstva mornarice za kontrolorje: admin. major Ivan Rupnik, admin. kap. 1. razr. Celestin Linč in admin. kap. 2. razr. Franjo Mazi; za knjigovodjo: admin. poročnik Matko Makar; za blagajnika: admin. major Anton Jezernik; za poveljnika mornariškega odreda poročnik bojnega broda 1. razr. Janko Kregar in na službo v mornariški odred strojni podporočnik Martin Potčnik; na službo v stalno mornariško bolnico sanitetni kap. 2. razr. dr. Ivan Koprivnik; na službo v rečno obalno poveljstvo poročnik fregate Robert Struhal in poročnik korvete Dragotin Šiš ter na službo v poveljstvo strok. orožja poročnik bojnega broda 1. razr. Karel Levčič.

— Izstop iz našega državljanstva je z odlokom ministrstva za notranje zadeve odobren Antoniji Rot, pristojni v Sevnico ob Savi, okraj brežiški.

Novi grobovi

† Franc Ks. Pavšič. V nedeljo 5. januarja zvečer je umrl v Hotiču ondodni župnik Franc Ks. Pavšič po daljšem bolehanju, star 55 let. Pokojni se je rodil 5. novembra 1876 v Ljubljani in bil posvečen v mašnika 14. julija 1902. Služboval je kot kaplan v Preserju, na Doviem, v Naklem in v Sodražici. Dne 1. avgusta 1910 je bil umiščen na župnijski turjak, kjer je bil do jeseni 1922, ko je šel kot župnik v Polom pri Kočevju. Lani 1. marca je prišel kot župnik v Hotič. Pokojni je bil znan kot ljudski pesnik in pisatelj. Bil je blagega, tihega značaja, povsod priljubljen, kjer je bil. Pogreb bo danes dopoldne v Dravljah. Naj v miru počiva!

† Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla gospa Filomena Senekovič, rojena Geržabek, vdova po gimnazijskem direktorju, vladnem svetniku in bivšem predsedniku Ciril Metodove družbe Andreja Senekoviču. Pogreb pokojnice bo danes ob pol 3 popoldne izpred hiše žalosti. Janežičeva ulica 12. — V Ljubljani je umrl g. Franc Goričar, trgovec in posestnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne iz hiše žalosti. Sv. Petra cesta 29. — Na Studencu je umrla gospa Franja Paternoster, rojena Bricelj. Pogreb bo jutri iz hiše žalosti Studence 27 na farno pokopališče pri Devici Mariji v Polju.

† V Ljubljani je umrla te dni gospa Manrovičeva, soproga davčnega uradnika g. Matije Mauroviča iz Kočevja, na škrlatinki. Gospa Maurovičeva je bila skrbna mati in odlična kočevska dama. Z nesrečno družino, kateri je bila umrla tako dobra mati in gospodinja, sočustvuje vse mesto. Da je nesreča še večja, so zboleli tudi trije otroci iste družine na škrlatinki, od katerih so dva že odpeljali z rešilnim avtomobilom v ljubljansko deželno bolnišnico.

† V Kočevski Reki je umrl eden izmed najstarejših Rečanov, Ivan Wittne v starosti 78 let. Pokojnik je bil na glasu kot izvrsten gospodar.

† Na Dobravi pri Kostanjevici je umrla blaga žena Ana Črtalič v 65. letu starosti. Pokojnica je bila zelo dobrega srca in plemenita krščanska mati. Smrt je dobre žene je zbudila v vsem kraju splošno žalost. Naj ji smegogoni poplača vse, preostalih pa pošlje blažbo!

N. p. v. m.!

★ Kdor se hoče ohraniti svežega in zdravega, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrekom kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice. Zdravniška poročila iz bolnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josef«-vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvaža. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mala kronika

★ Posebna opozorila smo poslali tistim, ki so v svoji zaposlenosti prezrli poravnati zaostalo naročnino za preteklo leto. Vljudo prosimo, da zamujeno popravijo po položnici.

★ Telefonske številke uredništva »Slovenec«: 34-87, 20-50 in 28-87.

★ Ustanovni občni zbori Kmetijskih združenj. Kmetijska družba v zadnji številki »Kmetovalca« razglasa sledeče: »V smislu družbenih pravil Kmetijske družbe v Ljubljani mora v letu 1930. glavni odbor sprejeti vse priglase člane in jih razvrstiti po § 5 družbenih pravil v redne in izredne. Ravnotako mora potrditi na novo vse podružnice ter določiti njih okoliš. Šele potem smejo podružnice sklicati ustanovne občne zbornice, na katerih si bodo izvolili novi odbor in zastopnike za družbeni občni zbor. Ustanovni občni zbori podružnic se bodo vršili šele tedaj, ko bo to glavni odbor »Kmetovalca« razglasil ter izdal navodila za volitve v smislu novih pravil. Lahko pa skličejo podružnice izredne občne zbornice že prej, na katerih sklepajo o računskem zaključku za preteklo upravno leto, se posvetujejo o predmetih in predlogih važnih za delovanje podružnice ter sklepajo o proračunu za bodoče poslovno leto. Volitve se pa na teh občnih zborih ne smejo vršiti. Ti občni zbori ne bodo objavljeni v »Kmetovalcu«.

★ Slovenski krožek na Dunaju je imel tudi svoje Silvestrovo v svojih lepih prostorih ob veliki udeležbi. Zabava je bila ves večer jako živahna. Sluškovci veliki dinamični zvočnik z vlečjačevalcem je imel dosti posla z re-produkcijami slovenskih, ruskih, nemških, angleških plošč svetovne veljave. — Tudi plesni komadi so ugajali, saj so bili to sami šlagerji te glasbene literature. — Za petje so skrbeli: Zlatko Bisajlovič, Lado Kham in domači zborček ad hoc, ki so peli bodisi v dvorani ali pa zadržali v mikrofoni in je njihovo petje prenašal zvočnik. — In tako so se tudi naši rojaki na Dunaju v lepi domači družbi poslovili od starega leta. Želim jim tudi iz Ljubljane: Veselo novo leto. Naj Krožek čedalje živahneje deluje sebi v čast, domovini v veselje in ponos!

★ Pomlad! Nas častnikarje, ki skrbimo, da cenjeni čitatelji ne osanejo brez duševne hrane in novic o svetu, razveseli vseh dni od naših prijateljev iz ljubko pozornosti. Zadnjič smo poročali o pošiljavi vijolic, utrpanih sredi zime. No in danes nam je iz enega pisma padlo več zvončkov, natrganih te dni. Pismo z zgodnjimi zvončki nam je poslal g. Jožef Kosmač iz gorske vasi Mošenica med postajama Savo in Zagorjem. Hvala mu, res nas je razveselil. Pa tudi nekateri ljubljanski izetniki, ki so za praznike odšli v savsko dolino pod Kumom, pa tudi bližje tja proti Zalogu, so se vrnili v Ljubljano — s šopki trobentic in zvončkov na klobukih in na prsih. Pomlad bo torej kmalu tu!

★ Tujski promet v Zagrebu. Zagreb je v 1. 1929. obiskalo skupno 8412 tujcev. Največ jih je bilo iz Avstrije: 2627, slede iz Madžarske, Češko-slovaške, Italije, Nemčije itd. Največ tujcev je bilo meseca septembra: 598. Zagreb je obiskalo tudi 90 Kilačev, navidez samih krošnjarjev, katere pa je policija pozneje izgnala, ko je ugotovila, da se bavajo z vohunštvom.

★ »Bakrotiskova žena.« Skromni ljudje smo častnikarji in nič se ne postavljamo s svojim znanjem. Zato jih moramo večkrat čuti bridke z leve in z desne. Posebno radi neznanja nas radi dajejo. Nič ne de, čeprav se večkrat izkaže, da se oni, ki uči častnikarje pravilne slovensčine, večkrat izda, da jo sam razume in zna prav malo. V Ljubljani izhaja lep mesečnik. Ljubke pesnice ima, zanimive povestice in mične podobice. Zadnjo stran si je zadnjič prilastil gospod urednik sam. In na tej strani nas je hudo okral rad častnikarske slovensčine. Mesečnik sem bral v kavarni, pred menoj jo je pa še nekdo drugi. Ta drugi je bil učen gospod, bil je novopečen suplent za slovensčino. Imel je v rokah rdeč svinečnik in pedčrtaval v članku gospoda mesečnikovega urednika same slovenske napake. Ko sem dobil mesečnik sam v roke, je bila zadnja stran bolj rdeča, ko črna. — Na to sem se spomnil, ko sem bral ugledno revijo »Slovenski tisk«. Učen gospod popravlja v njej napake našega pisanja. Nove Amerike, v kateri bi kar mrgolelo dognanj o lepotah slovensčine, zdli se mi, tudi ta gospod ne bo odkril. Pred meseci sem poročal o nezgodni gospe, ki je po poklicu družinska mati, njen mož pa je bakrotiskar. Ali se mi je izmislilo pod peresom ali pa je imel linotipski stroj tiskovnega škrala v sebi, res je bilo tiskano v črpihu: »bakrotiskova žena«. Sedaj pa dokazuje učeni gospod profesor v »Slovenskem tisku«, da pisec te notice sploh ne ve, kaj je bakrotisk in kaj je bakrotiskar. Oprostite, gospod profesor: vsak dan sem več ur v tiskarniskem poslopiu, kakor Vi za kaledrom, morda sem res bolj neveden, kakor Vi, vendar pustite mi vsaj to, da vem za razliko med bakrotiskom in bakrotiskarjem. Le nikar ne mislite, da je za častnikarje edino potrebno znanje same abeceda, dasi se v poznavanju etimološke zgodovine slovenskega jezika z Vami res ne grem kosat. Bila je le pomota, tiskovna ali pisčeva, ne pa nevednost, kakor trdite ti Vi. — Še eno bo morda zanimalo gospoda profesorja: res je, da so nekateri slovenski častnikarji, ki žal na menoma pačijo slovenski jezik, posebno s hrvatizmi. Naj bi se gospod profesor, če ima pogum, spravil na te častnikarje in jim stopil malo na prste ne pa, da bi se ukvarjal s popolnoma nedolžnimi pomotami, ki niso storjene namenoma. In še nekaj: v letu 1929 je izšlo več znanstvenih slovenskih razprav. Jezika teh razprav, ne vseh, ne razume živ krst. Kaj, ko bi se gospod profesor spravil na te znanstvenike, ne pa nad ubogo »bakrotiskovo« ženo. — Reporter

★ Kočevje v letu 1929. V kočevski fari je bilo v letu 1929 97 rojstev, 84 smrti in 43 porok. Kakor je videti, Kočevje raste tudi po rojstvih, ne samo z dohodom delavstva in uradništva.

★ Miraz in škrlatica v Kočevju. Zadnje dni je pritisnil pri nas hud miraz. Toplomjer je kazal ponekod sedem stopinj pod ničlo. Ljudje se zavijajo v tople kožuhe, bojče se prehlada in tudi — škrlatinka, katere se je pojavila v kočevskem mestu in tudi že zahtevala eno smrtno žrtev.

★ V Uradnem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 16 od 4. januarja je objavljen »Zakon o organizaciji finančne uprave« (Službene novine z dne 10. decembra 1929).

★ Napoved pridobitne. Trgovci in obrtniki onozarjamo na razglas davčne uprave, glasom katerega morajo v času do 5. februarja vložiti pri pristojni davčni upravi napoved svojih dohodkov, ki so zavezani davku od podjetij, obratov in samostojnih poklicev (trgovci, obrtniki in tovarnarji). Potrebne tiskovine ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena pol Din 1. — Dalje pripravljamo tiskovino: Prilpomoček (navodilo) za sestavo davčne napovedi zaprdebnino. Din 2. ter Prijavo za pavšalno plačevanje davka na poslovni promet. Pola Din 1.

★ Lovske pravice občin novomeškega sreza se bodo oddajale v zakup za spodaj navedeno zakupno dobo na sledečem načrtu: Pri sreskem

načelnstvu v Novem mestu (soba št. 20) 6. marca ob 9 dopoldne za občini Prečna in Smihel-Stopiče za dobo od 1. aprila 1930 do 31. marca 1935 in dne 8. marca ob 14 v občinski pisarni v Trebnjem za občine Sela-Sumperk, Trebnje in Velika Loka za dobo od 1. aprila 1930 do dne 31. marca 1935. Družbeni in zakupni pogoji so interesentom razgrnjeni na vpogled med uradnimi urami pri sreskčnem načelnstvu v Novem mestu (soba št. 17).

★ Ortopedski zavod Alene v Ljubljani. Šubičeva ulica 9 (v Mladiki) nudi nasvet in pomoč mladini s skrivljeno hrbtnico, z okroglim hrbtom, znaki grbe, visokimi rameni, izbočenim oprsem, vzrastlinami, oirpnenimi mišicami, v rasti zaostali itd. — Uradne ure vsak šolski dan od 15 do pol 18.

★ Jeli kajenje škodljivo za zobe? Čeravno se s kajenjem direktno ne povzroča nikakršna škoda za zobe — razen pri kajenju iz pipe, se vendar pojavljajo več ali manj manjše kvarljivosti. Tobačni dim vsebuje produkte, ki ne izgore popolnoma, ampak se zbirajo na zobeh v obliki rujavkasto-črnih plasti. Ta plast dima povzroča močnejšo tvorbo zobnega kamna, ki v svojih posledicah zelo škoduje zobem in čeljustim. To se da preprečiti le z redno nego ust. Kot specifično sredstvo za snaznenje zob se priporoča kadičecem Pebeco-zobna pasta.

★ V gledališču in na koncertu Vas bodo obhvalovale pred zelo neoprijetnim pokašljevanjem okusne Anacot-nastilje.

★ Platonov Phaidon v Sovretovem prevodu in Plečnikov tiskarsko-umetniški opremi je na razpolago. Založnik knjige, društvo prijateljev humanistične gimnazije, je razposlalo vabila za naročbo knjige v pričakovanju, da jo bo vsak ljubitelj lepe knjige in klasične izobrazbe gotovo naročil, zlasti, ker je subskripcijska cena — do 15. jan. — izredno nizka (30 Din). Naročila sprejema Zaloga šolskih knjig v Ljubljani, Gradišče 4.

★ Gospodinjje. Vase perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

Ko v mrazu čakam in stojim,
domov na gorko si želim.
doma me čaka žena, »Buddha«-čaj
zame tedaj je mali raj!

Tea Import, Ljubljana, Askerčeva 5.

Nesreča ne počiva

— Ogenj. Pretekli petek je začelo goriti v Unterwetzembachu pri Kočevski Reki. Na požar opozorjeni gasilci iz Kočevske Reke in Borovca ter Koč so prihiteli na kraj nesreče. Gorela je hiša posestnice Marije Knaus. Kljub veliki požrtvovalnosti in trudu se gasilec ni posrečilo rešiti hiše, pač pa so omejili požar, ki je objemal že tudi gospodarska poslopja. Hiša posestnice Knausove je pogorela do tal. Rešili so le za silo najnujnejše predmete pohištva. Kako je prišlo do ognja, ne ve niko. Možno je, da je bil ogenj podtaknjen, ker je izbruhnil tako neopričakovano in na najbolj ognja nevarnem mestu. Posestnica Marija Knaus trpi veliko škodo.

Tudi za malo denaria

dobite dobro kuhinjsko posodo v največji izbiri pri

tvrdi

STANKO FLORIANČIČ

LJUBLJANA - Sv. Petra c. sta št. 35

Ljubljana

Kai bo danes?

Drama: Življenje je lepo. Red D.

Opera: Valkira. Red A.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Lenšek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

★ Rojstni dan Njenega Veličanstva kraljice Marije se praznuje 9. januarja s slovesno službo božjo, kateri prisostvuje vse osebje državnih oblastev in uradov. V ta namen se vrši v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja ob 10 slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, po kateri se bodo opravile svečane molitve za kraljico. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopijih državne zastave. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

★ Pogreb gospoda Fr. Goričarja, trgovca v Ljubljani, bo danes ob 4. Člani šentpeterskega prosvetnega društva se udeležijo pogreba pod društveno zastavo.

★ Zdravstveno predavanje za ženske. Drevi ob 8 predava v dvorani Delavske zbornice samo za ženske specialistinja gospa dr. Mira Finkova o ženskih boleznih. Vstopnine ni. Predavanje točno ob 8.

★ Društvena prireditev policijskih nameštencev, ki se je vršila v soboto 4. januarja pod pokroviteljstvom g. bana inž. Serneca, ki je zabavo obiskal z gospo, v vseh prostorih Uniona, je kljub še drugim prireditvam ta večer uspešno nadvse sijajno in je bila dobro posečena. Med drugimi zastopniki državnih uradov je bilo opaziti tudi zastopnike tukajšnjih konzulatov. — Arangement je vodil iz prijaznosti plesni učitelj g. Košiček. Društvo je nabavilo za ono damo, ki bo imela največ cvetk, res krasno in častno cvetlično vazo. Prejela jo je po zelo napeti tekmi gdca Marija Gerzinič, ki je posebni komisiji predložila 60 nageljkov. Občinstvo je prišlo popolnoma na svoj račun in je s svojim obilnim obiskom pokazalo, da je naklonjeno našim varnostnim organom in da zna opustevati in ceniti njihovo težko in nevarno službo, ki jo vrše v prid državi in redu v naši Ljubljani.

★ Pravoslaven božič. Na naš praznik Sv. Treh kraljev so pravoslavni imeli svoj Badnji dan, to je pravoslavni sveti večer. Vojaštvo, katerega je v Ljubljani precej pravoslavnega, je praznovalo ta dan s tradicionalnim prevozom »badnjakove« z Rožnika v posamezne vojašnice. Sprejod z badnjaki je spremljalo vojaštvo na konjih ter godba. Večraj so praznovali pravoslavni svoj sveti dan, to je rojstvo Gospoda. V Ljubljani se je ta največji pravoslavni praznik poznal zlasti no tem, da je imelo vojaštvo prost dan. Po ulicah so hodili pravoslavni vojak v gružah ter se veselili praznika, dobrot, ki so jih dobili z doma ter prostega dne.

★ O ljubljanskih cesteh. Ceste in ulice v našem mestu so večni problem, s katerim se mučijo gospodje v občinskem svetu in gosposke na mestnem gradbenem uradu. Pa ne samo to, to vrašanje je stalen predmet kritike prebivalstva, saj skoro ni štev. kje katere koli dnevnika, da se ne bi ta ali oni čitatelj pritoževal

Ekskurzijski fond akademskega kluba elektrotehnikov v Ljubljani vabi svoje člane k rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v ponedeljek 13. januarja v zbornici mestnega magistrata točno ob 17.

črez slabo stanje cest, katere mora uporabljati dnevno. Ljubljana se širi naglo, vedno večje je število neizdelanih cest. Zanimanje javnosti za to vprašanje je torej umerno in zato je prav, da se je magistrat sam odločil pojasniti javnosti to pereče vprašanje. Danes ob 5 popoldne bo predaval namreč nadsvetnik ing. Janko Mačkovec v mestni posvetovalnici o temi: O dose- danih in nekaterih novih načinih irtvevanja cestišča, oziraje se na ljubljanske razmere. — Kakor smo zvedeli, so k temu predavanju povabljeni občinski svetniki ter vsi odločujoči činitelji. Predavanje objublja biti zanimivo, saj gre za enega najvažnejših vprašanj v našem mestu.

★ Čudnova ura v Prešernovi ulici in javne ure. Ljubljanske javne ure niso preveč natančne čuvarji meritve časa. Včasih se celo električne ure upro in zmešajo čas. Zato bi bilo želeli, da bi zopet začela z merjenjem časa Čudnova ura v Prešernovi ulici, ki že stoji dobršno število let. O tej uri še vedno krožijo glasovi, da je svoječaso zanesljivo kazala čas. Naj bi tudi zdaj spet postala deležna prijaznih in hvaležnih pogledov, ki bi jih zaslužila z znano svojo nedežano natančnostjo.

★ Vlomilec odnesel okno. Prav nereden je moral biti vlomilec, ki je poskušal na prazniku, v ponedeljek, zvečer vdreti v prazarno Justine Rojčeve v Vodmatu. Razbil je že šipo in poskušal vdreti v prazarno samo najbrž pa mu ta čas srce ni dalo, da bi upal notri. Zadolovolji se je le z oknom, ki ga je polovico odnesel. Poskušena vloma sumijo neko žensko. Vsekakor je moral biti vlomilec dobro informiran, ker je najbrž vedel, da lastnice prazarne že nekaj dni ni doma.

Maribor

★ Na rojstni dan Nj. Veličanstva kraljice bo v tukajšnji stolnici slovesna služba božja, ki se je udeležijo predstavniki civilnih in vojaških oblastev.

★ Rezervni častniki imajo v nedeljo, dne 12. t. m., ob 10. uri dopoldne pri Zamoreu svoj redni občni zbor.

★ Svečana otvoritev hangarja na tezenskem dirkališču se bo izvršila prihodnjo nedeljo ob navzočnosti predstavnikov raznih oblastev in korporacij.

★ Akademski kongregacija ima drovi ob običajni uri svoj redni sestanek. Za vse sodale udeležba obvezna.

★ Milejše številke — grozotnejša deistva. Pri konkurznem oddelku na tukajšnjem sodišču beležijo 16 konkurzov v letu 1929. (1. 1928. 20 konkurzov); 26 slučajev pa e še viseli. Na izvršilnem oddelku je bilo v preteklem letu 9949 izvršb (leta 1928. 10.142). Prodaja preminčen se jo bila izvršila v 131 slučajih napram 215 slučajem v 1. 1928. Boben sicer ni pel s tolikim razmahom in neugnanostjo kakor 1928. Toda navedene številke stvarjajo varljiv videz; pravi odraz gospodarskega stanja v območju mariborskega okrožnega sodišča so faktične razmere. Tako desolatno stanje je ponekod, da so gospodarji čisto na tleh in da sploh ne pride spričo nemožne poravnave in popolnega gospodarskega ruina do tožbe.

★ Od doma ... Na novega leta dan je šel od doma 42letni pisarniški sluga na glavnem kolodvoru Ivan Sevšek. Odšel se ni več vrnil. Razlogi in smer tajinstvenega izginotja niso znani.

★ Mariborski vrtnarji so imeli v nedeljo na tukajšnji sadjarski in vinarski šoli svoje letno zborovanje, ki ga je otvoril in vodil društveni predsednik ravatelj Josip Priol. Na zborovanju so se obravnavale razne strokovno-vrtnarske zadeve in pa vprašanja glede uporabe najmodernejših vrtnarsko-tehničnih sredstev. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor tukajšnje podružnice Zveze vrtnarjev z ravnateljem J. Priolom kot predsednikom na čelu.

★ Prvi očiščeni smuški izlet je priredila na Kraljevo tukajšnja zimskosportna podzveza in sicer na Peco. Izleta se je udeležilo preko 30 smučarjev. Smuški teren je idealen.

★ Spremembe pri tukajšnjem sodišču. Pri okrožnem sodišču sta bila doslej samo dva oddelka za sodnike poedince; z novim letom se je ustanovil še tretji oddelk. Za sodnike poedince na omenjenih oddelkih so imenovani sledeči sodniki okrožnega sodišča: Pečnik (prej na istem oddelku), dr. Tombak (prej prisednik kazenskega senata) in Le-nart (prej preiskovalni sodnik). Za sodnika na mladinskem oddelku je imenovan sodnik okrožnega sodišča Zemljič; temu oddelku je dodeljen dr. Lešnik, doslej sodnik poedince. Mladinski oddelk pri okrožnem sodišču je prevzel predstojnik okrajnega sodišča dr. Pajtlar. Preiskovalni sodnik je postal sodnik okrožnega sodišča Kramer, doslej na nespornem oddelku; na nespornem oddelku pa je imenovan sodnik Habermuth (doslej na izvršilnem oddelku). Invalidski oddelk se je likvidiral ter je sodnik Vejnar, ki je reševal doslej invalidske zadeve, prevzel posle na izvršilnem oddelku.

★ Plameni so bušili v noči od ponedeljka na torek v kuhinji gostilne Hummel v Mesarski ulici ter švigali proti stropu. K sreči je prišel ravno tedaj mimo službujoči stražnik, ki je takoj zbudil z ropotom na vežnih vratih služkinjo. Posrečilo se je ogenj takoj pogasiti ter preprečiti vsako nevarnost razširjenja kar bi zlasti v sredini mesta moglo postati katastrofalno. Ogenj je nastal radi tega, ker je služkinja bila položila drva na štedilnik, ki je bil prevroč tako, da so se drva vnela. Priporočila je mariborskim gospodinjam in služkinjam v vseh takih slučajih skrajna opreznost.

★ Kavarniška vest. Lastnik »Velike kavarnet g. Klešič, ki je v vseh mariborskih družabnih krogih znan ter splošno priljubljen, namerava še ta mesec prevzeti kavarno »Emono« v Ljubljani.

★ Mariborski »vampir« pod ključem. Kakor je že včerajšnji »Slovenski list« poročal, se je po dolgotrajnih poizvedbah posrečilo mariborski policijski iztaknit skrivnostnega napaduna, ki je na novega leta dan na starem cerkvenem pokopališču navlail na gospo Edito C. Je to 25letni Josip Kristl, ki je ob konfrontaciji z gospo Edito C. gladko vse priznal. Potem se je še razločilo, da je Kristl identičen z neznanecem ki je strahoval četrt ob Trubarjevi, Kamniški, Koroščevi in Čopovi ulici in ki je bil izvršil slične bolešno-patološke ter hvalabogu brezuspešne napade na zasebnico Hertu S.h., učiteljico L. ter zasebnico U. Tekom včerajšnjega dne se je zasliševanje nadaljevalo ter so se izvršile številne druge konfrontacije. Kristl je nadalje priznal, da je izvršil sličen napad dne 5. oktobra lanskega leta na neko zasebnico D., in sicer v temoti Zrinjskega trga. Ob zasliševanju in konfrontacijah so zaslišujoči organi na tukajšnjem kriminalnem oddelku mogli izluščiti ter razbrati izvor grehotni sli aretiranečvi, ki izhaja brezovno iz biološko-seksualne patologije ter neke abnormalno bolezni čudi. Zasliševanja in konfrontacije se bodo bržčas nadaljevala še danes in jutri, ker je uradnikom tukajšnjega kriminalnega oddelka na tem, v kolikor

se nahaja Kristl v zvezi s celo vrsto sličnih slučajev, ki so se v sumljivi meri v poslednjih mesecih ponavljali v zatišju raznih zapuščenih in samotnih mestnih predelov. Značilno je, da je Kristl v vseh zgoraj navedenih slučajih imel pri sebi kolo, da jo je lahko po izvršenih poizkusih tem hitreje ubral v noč.

□ Gostovanje ljubljanskega baleta v mariborskem gledališču. Po daljšem času bo zopet imelo mariborsko občinstvo priliko ogledati si dve baletni predstavi. Ljubljanski operni balet bo priredil v nedeljo, 12. januarja, dva nastopa, popoldne z otroškim, zvečer z elitnim programom.

Celie

□ V celjski javni bolnišnici sta umrli: dne 5. januarja Alojzija Tramsšek, stara 42 let, delavka pri Ivo Cater, doma v Škofji vasi; dne 6. januarja Marija Plesnik, 40 let stara občinska reva iz Šmartnega v Rožni dolini.

□ Krasne store, pregrinjala, zavese, damsko perilo elegantno, proti naročilu in po meri izdeluje M. Šrihar, Celje, Aleksandrova ulica 2 (poleg Zamparutli). Pri naročilu perila, zavese itd. predčrtanje zastoj.

Iz Slovenjgradca

V nedeljo 12. januarja se bo vršilo ob pol 11 v dvorani okrajne hranilnice velevarno kmetijsko-gospodarsko posvetovanje, kojega namen je poživiti predvsem delovanje tukajšnje kmetijske podružnice. Znano je, da je Kmetijska družba v zmislu novega tistvarnega zakona povsem preustrojena ter je postala njena gospodarska važnost za našega kmetovalca izredno dalekosežna značaja. Kmetovalci ne zamudite prilike, ko se kuje naša gospodarska usoda, posebno usoda obmejnih krajev, ter se udeležite omenjenega sestanka, na katerem bo lahko vsakdo povedal svoje gospodarsko mnenje in želje.

Iz društvenega življenja

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani priredi danes ob 20 v šoli pri sv. Jakobu predavanje. Predaval bo g. Anton Lap o ljubljanih s skioptičnimi slikami. Vstop je brezplačen ter vabimo vse zainteresirane na obilno udeležbo.

Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani ima v četrtek 9. januarja predavanje: Z motornim kolesom iz Italije k svetovaelavskim slavnostim v Prago. Vsi člani in prijatelji društva prijazno vabljene. Začetek ob 8 zvečer. Predavanje bo skioptično.

Slovensko katoliško akademsko starišinstvo v Ljubljani ima 12. januarja ob pol 10 dopoldne redni občni zbor v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva 5, s sledečim dnevnim redom: odobritev zapisnikov, poročila funkcionarjev, poročila revizorjev, volitve, sprememba pravil, slučajnosti. Eventuelni predlogi se morajo naznaniti tri dni prej društvenemu odboru.

TK Skala obvešča svoje člane, da se vrši v četrtek 9. januarja v klubskem lokalu predavanje tovariša Kajzelja o temi: »Lammerjev princip alvinizma«. Začetek točno ob 20.30.

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru ima v nedeljo 12. januarja ob 4 popoldne v Katoliškem domu tombolo. Glavni dobitnik radioraparit in še dve sto drugih lepih dobitkov. Karte po 2 Din. Vsi prijazno vabljene!

Cerkveni vestnik

Člani Marijine meščanske kongregacije pri oo. jezuitih se vabijo, da se v mnogobrojnem številu udeležijo potreba umrlega g. Franca Gorčarja, trgovca v Ljubljani.

Poizvedovanje

Najdeni in zamenjani predmeti. Na Silvestrovanju SK Ilirije so bile zamenjane sledeče stvari: 1 par galos, 1 par snežk, 1 klobuk. Istočasno sta se našla dva dežnika. Navedeni predmeti se dobijo v kavarni Evropa. Vodstvo Ilirije naproša prizade, da se čimprej zglašajo navedenih stvari v kavarni Evropa.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 8. jan.: Opoldanski program odpade. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Otroški kotiček. 19. Prof. Koblar: Podobe iz slovenske literarne zgodovine. 19.30 Francoščina, dr. Leben. 20 Jazz-band. 21 Večer v silhuetni obrisih (radio orkester). 22 Časovna napoved in poročila.

Četrtek, 9. jan.: 12.30 Reproducira glasba. 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Dr. V. Bohinec: Gozdovi sveta in njihovi proizvodi. 19 Srbohrvaščina, dr. Rupel. 19.30 Prenos iz ljublj. nar. gled.: Zeller: Tičar, opereta. 22 Časovna napoved, poročila in tedenski pregled.

Drugi programi:

Četrtek, 9. januarja.

Belgrad: 12.40 Koncert radio kvarteta. 18 Popoldanski koncert. 20 Jugoslovanski koncert. 21.40 Večerni koncert radio kvarteta. 22.10 Prenos iz dvornega plesa. — Varšava: 17.45 Koncert solistov. 19.25 Reproducira glasba. 20.30 Koncert zabavne glasbe. 21.30 Prenos iz Katowic. 23 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert radio kvarteta. 16 Pesta ura iz studia. 17.40 Koncert salonskega orkestra. 19.30 Prenos iz opere: »Cosi fan tutte«, Mozart, nato koncert ciganskega orkestra. — Dunaj: 11 Koncert kvarteta. 15.30 Popoldanski koncert. 17.30 Pravljice. 20 Klavirski koncert. 20.35 Ljudski koncert. 21.15 Arije in pesmi, nato koncert. — Milan: 12.30 Opoldanski koncert. 16.30 Mladinska ura. 17 Koncert kvinteta iz Torina. 20.45 Veselejša. 21.45 Pester koncert, nato koncert radio orkestra. — Praga: 20 Koncert češke filharmonije. Francoska glasba. — Langenberg: 17.30 Popoldanski koncert. 20 Večerni koncert. 21 Simfonični koncert, nato zabavna glasba. Rim: 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Večer francoske opere. — Berlin: 19.30 Zborna petje. 20.30 »Ce se peljemo s cestno železnico«, slusna scena. Katowice: 12.40 Mladinski koncert iz Varšave. 17.40 Koncert solistov. 20 Malo glasbe. 20.30 Zabavna glasba. 21.30 Literarna ura. 23 Plesna glasba. — Stuttgart: 16 Popoldanski koncert. 19.45 iz italijanskih oper. 21.00 »Ena-dve-tri«, enodejanka. 21.30 Stara — nova zborna glasba. — Torino: 17 Popoldanski koncert radio kvinteta. 19.15 Večerni koncert. 20.30 Veliki koncert. 23 Plesna glasba. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 16.30 Zabavna glasba. 17.30 Popoldanski koncert. 19.05 Večerni koncert. 20 Koncert češke filharmonije. 22.15 Zabavna glasba.

Sport ob praznikih

Nade naših zimskih sportnikov se niso uresničile. Za nedeljo in ponedeljek je bilo napovedanih več prireditev, izpeljana je bila pa samo medklubski smučski tekma ljubljanskega smučarskega kluba. Pa še ta je bila preložena v Planico, ker snežne razmere v okolici Ljubljane ne dopuščajo take tekme. Tudi drsalne tekme za dr. Fuchsov pokal so bile preložene, kajti drsalci niso trenirali tako, kakor zahteva takole važno tekmovalstvo. Za prihodnjo nedeljo so pa izgledi precej boljši.

Smučarski klub, ki je s svojo medklubsko tekmo otvoril pravzaprav sezono, je s prireditvijo lahko zadovoljen. Tekem se je udeležilo lepo število 24 tekmovalcev, ki radi pomanjkanja treninga niso dosegli ravno dobrih rezultatov.

Proga je imela okoli 200 metrov višinske razlike in je bila idealno izpeljana. Prvi je prispel na cilj Leon Knap (S. P. D. Kranjska gora) v času 55:30 pred Bogomil Šramlom, ki je prispel na cilj v 56:14. Tečmam je prisostvovalo lepo število gledalcev, tako da je prireditev uspela v vsakem oziru.

Iz klubov

Članstvu Ilirije. Odbor vabi članstvo, da se udeleži danes ob 14.30 izpred Janežičeve ceste 12 pogreba premrle gospe Filomele Senekovič, matere dolgoletnega klubovega podpredsednika gospoda banskega svetnika Senekoviča.

SK. Ilirija (smučarska sekcija). Danes v sredo 8. januarja ob 18.30 v klubovi sobi Kavarne Evropa (vhod Dunajske ceste, zadaj) sestanek smučarske sekcije. Sestanek važen, zato vsi in polnoštevilno. — Načelnik.

SK. Ilirija (hazenska sekcija). Danes ob 18.15 se vrši v klubovi sobi kavarne Evropa plenarni članski sestanek. Na sestanku se bo volil sekcijski odbor ter določil program za sezono 1930. Apeliram na vse članice, da se udeležijo sestanka točno in polnoštevilno. Privedite s seboj novih članic. — Načelnik.

Ilirija, nogometna sekcija. Jutri, v četrtek ob 14.30 trening na igrišču. Udeležba obvezna za vse igralce, ki jih ne zadržuje služba, v garderobo ob 14. — Zvečer ob 20 se vrši v Prešernovi sobi rešavracije Novi Svet plenarni sestanek članske sekcije. Dnevni red: Izvolitev sekcijškega odbora za 1. 1930, bližnje tekme, določitev treninga. Važno! — Načelnik.

ASK. Primorje. Plavalna sekcija. V sredo, dne 8. januarja točno ob 17.30 plenarni sestanek članstva plavalne sekcije, obvezen za vse aktivno članstvo v lokalu »Preporod« arena Narodnega doma, dohod z Bleiweisove ceste. Dnevni red: določitev zimskega treninga, odgovor in določitev programa za tekoče leto z ozirom na klubovo desletnico. Sestanek je obvezen tudi za vsa sekcijška odbora. Na sestanek se vabi trener lahkoatletске sekcije. — Načelnik.

Akademski olimpijada v Davosu

Akademski Olimpijada se je pričela ob veliki udeležbi. Zimskim tekmam, ki se vrše med 6. in 12. januarjem, prisostuje 14 držav z močnimi reprezentancami. Za posamezne smučske tekme so prijavljeni: 18 km 123 tekmovalcev, za skoke 74 skakačev. Za vse panoge, v katerih se bo tekmovalo, je edina Italija postavila svojo reprezentanco. Toronto Univerza (Kanada) ima svoje moštvo v Evropi, vendar ne bodo sodelovali v teh igrah, ker niso mogli poslati kompletnega hockey moštva. Pa čeprav je ravno to nekompletno moštvo te dni doseglo presenetljive rezultate na Dunaju.

V tekmah v hokeju na ledu bodo torej tekmovala samo tri moštva: Čehoslovaška, Švica in Italija.

V drsalnih tekih bo nastopilo 8 držav, v umetnem drsanju bo pa nastopilo 6 gospodov in 5 dam. V smučskih tekih in slalomu bodo tekmovali vse države razen Madjarske. V slalomnem teku pa razen Madjarov, Angležev in Amerikancev.

Organizacija tega velikega tekmovanja, ki je največja letošnja zimsko sportna prireditev, je v dobrih izkušenih rokah Švicarjev.

Naša reprezentanca sicer ni ravno dobro zastavljena, vendar je že to velik uspeh, da smo večinoma s privatno podperjo poslali zastopnike k tem velikim tekmam.

TENIS.

Vrnitev francoskih igralcev. Pred 3 mesece so odpovali štirje francoski teniški igralci Cochet, Brugnon, Landry in Roedel na turnejo v razne dežele, da predstavijo tam francoski tenis. Svoj namen so popolnoma dosegli, čeprav so se med njihovo odsotnostjo vedno bolj pogosto oglašali nekateri in namigavali zlobno na te potujoče zmagoviteljske naj so amaterji le po imenu. V zadnjem času pa je še francosko časopisje nastopilo proti tej čevorici, ki naj je pozabila na načela amaterskega. Vsi ti glasovi pa so prenehali, ko so se slavni igralci vrnili. Veliko število prijateljev je pričakovalo Coheta in njegovo spremljevalce na kolodvoru. Z velikanskim veseljem so pozdravili sportniki Henryja Coheta in ostale, ko so ti izstopili iz brzovalnika. Vsi štirje so se le s težavo rešili odgovarjanja na neštevilna vprašanja. »Kako ste se imeli?«, »Kako so vas sprejeli?«, »Ali ste zdravi?«, »Ali ste trudni?«, to so bila prva vprašanja, na katera so morali popotniki odgovarjati. Priporočila ni bilo ne konca ne kraja. Najbolj so igralci pohvalili izredno gostoljubnost, s katero so bili sprejeti na Japonskem, v Indiji in Egiptu. Kamorkoli so prišli, povsod so bili sprejeti z odkritostnim veseljem, povsod so poznali ime slavnega francoskega mojstra Coheta. Čeprav so Francozi mnogo trpeli radi dolgega potovanja, vendar so razen enega samega poraza prav povsod zmagali. Zanimivo je n. pr., da je Cochet, ki je igral 50 iger, izgubil samo eno.

Vrnivšim se igralcem so priredili v klubovih prostorih svečan sprejem. Na banketu je bil Cochet zelo nemiren in nestrpen, kajti bal se je, da ne bi zamudil v Parizu hallskega turnirja. Komaj se je nevoliko opomogel, že je Cochet nastopil v parovni igri z Roedelom in doživel je nenadejan poraz.

BOKS.

Neravačen dogodek na tekmi. V Parizu se je vršila boks tekma med Francozom Kid in Amerikancem Georgie Makom. Takoj v začetku je bila videti velika premoč Francoza in že v drugi rundi je bil Amerikaneec s k. o. premagan. Ljudje so bili silno nezadovoljni z Amerikancem, ki se je pokazal v tako slabi luči. Pričeli so kričati in življati in nemir je narasel. Sodniki so nato izjavili, da je Amerikaneec disqualificiran, ker je le simuliral svoj poraz. Nato se je vršil boj med Trevesom in Bonaugure. Kot da bi se zmešali, tudi tukaj se je končala borba s k. o. že v drugi rundi. Že itak razburjena publika je kar podivjala. Stoli in klopi so frčale, borilni prostor so kar strli in vse naprave polomili. Razvaline in ostanke so znosili na kup, da bi vse skupaj razžgali. Poslušniči oasilci so komaj preprečili njih namen.

Mesto neprilitega ribje olja se daje sedaj

Jemalt

prašek zelo prijetnega okusa, ki se jemlje suh ali raztopljen v mleku in se prireja iz dr. Wanderovega sladnega ekstrakta in zajamčeno 30% ribjega olja. — Jemalt je zelo primeren za one, ki nava no ribje olje težko ali pa sploh ne morejo prenesti.

Dobiva s v vseh lekarnah.

Trgovinska pogodba s Španijo

»Službene novine« v prilogi z datumom 31. decembra, priložili številki za 4. januar objavljajo Zakon o konvenciji o trgovini in plovbi med našo državo in Španijo, ki je bila zaključena 27. septembra lani v Madridu.

V tarifnem delu so objavljene sledeče postavke naše uvozne carine kot minimalne carine za španski uvoz (dosedanje pogodbene minimalne carine v oklepajih; vse v zl. Din): 5. riž oluščan 7 (7) neoluščan 3 (3), zelenjava in povrtnina: paradizniki 6 (6), čebula, česen 7 (10), krompir 4 (6), mleto paprika 75 (100), oz. 70 (80), 12. grozdje sveže (25 (25), oz. 20 (20), suho grozdje iz Malage 75 (200), iz Malage v zrnu 200 (200), ostalo iz Denije 10 (20), 14. meso iz sadija 20 (60), 18. limone — (—), pomaranče 5 (5), 19. banane (5 (40), 20. Mandeljni, koščice: zeleno 10 (30), zrelo a) 20 (20), b) 35 (35), 21. smokve 2. suhe a) 20 (70), b) 12 (40), 22. olive 10 (10), 96. pluta sir. svob. — (—), 104-3 olje oliv. 30 (50), 112. rum 175 (175), oz. 250 (\$250),

STROKOVNI TEČAJ ZA SOBNE SLIKARJE IN SLIKARJE NAPISOV.

Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani priredi v februarju enomesečni tečaj za sobne slikarje in slikarje napisov. Tečaj bo celodnevni in se bo vršil v Ljubljani. Namen poteka bo: 1. Splošna vzgoja sodobnega okusa pri sestavi vzorcev in izbiranju harmoničnih barv za stensko slikanje in izpopolnitev pri sestavljanju in prenašanju vzorcev. 2. Spoznavanje glavnih smernic pri sestavi učinkovitega besedila za napisne table in reklamo in izpopolnitev praktičnega znanja pri izdelovanju takih napisov v materialu. Pouk bo teoretičen in praktičen. V tečaj se sprejemajo predvsem mojstri, samo izjemoma, kolikor bo dopuščal prostor, tudi starejši pomočniki iz okolice dravske banovine. Prijave je poslati najkasneje do 20. januarja t. l. neposredno na naslov: »Zavod P. O. Zbornice za TOI v Ljubljani.« Podrobnejša pojasnila dobe prijavitelci pisмено ali ustmeno v zborničnem uradu.

Vozni park drž. železnic se je lani povečal in sicer se je zvišalo število normalnotirnih lokomotiv (od jan. do nov. 1929) od 1210 na 1294, osebnih vagonov od 1.997 na 2.137, službenih in poštinih vagonov od 779 na 938, tovornih vagonov pa od 40.177 na 40.642; za ožkotirne proge 0.76 milj., število lokomotiv od 343 na 395, potniških voz od 457 na 462, službenih od 166 na 200 in tovornih od 8.479 na 8.845; za ožkotirne proge 0.60 m: osebni vozovi od 42 na 52, tov. od 493 na 759. Obnova pa bo še večja v l. 1930; koncem leta 1929 je že prišla partija 110 normalnotirnih lokomotiv iz Nemčije; v teku je dobava 1100 odprtih voz iz Nemčije, 600 tov. voz iz Madjarske in 9 normalnotirnih furgonov. Razen tega je v teku za ožkotirne železnice 0.76 na dobava 1300 tov. vag. 430 tov. vag. iz Madjarske. Dobava 4 lokomotiv serije »80« od tovarne Steg je v teku. Nadalje so zaključene pogodbe za dobavo specialnih voz: cistern za svetilni plin, voz s parnim kotlom, strojev za razmetavanje snega itd. Vse te dobave se bodo izvršile v l. 1930. Ker je kapaciteta državnih glavnih carinarnic izkoriščena do maksima, je potrebno povečanje. Zato se letos delo na montiranju in konstrukciji delavnic v kraljevini vrši hitreje.

Konkurz je razglašen o imovini Ivaničeve Amalije, trgovke v Mariboru; prvi zbir upnikov 9. jan., prijavitelj do 31. jan., ugotov. narok 6. febr.

Vpisi v trgovinski register. Jovanović-Černe, spedičija, Jesenice; Maks Markelj, car. posrednik, Jesenice; Ivan Lozar, izdelovanje žebeljev itd. v Kamni gorici; Štefi Smolej, trgovina z mesanim blagom v Kranjski gori; M. Drenik, trgovina z volnenim blagom itd. v Ljubljani; Aleksander M. Friedrich, izvoz lesa v Ljubljani.

Borza

Denar

Med deviznimi tečaji sta se napram prošlemu tednu uvrstili devizi Dunaj in Trst, dočim je London popustil. Promet je bil prav znaten, zlasti v devizah Berlin, Dunaj, Praga in Curih. Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Newyork.

Ljubljana (v oklep. zakli. tež.). Amsterdam 2278.25, Berlin 1346.50—1349.50 (1348), Bruselj 789.05 bl., Budimpešta 989.15 bl., Curih 1094.40 do 1097.40 (1095.90), Dunaj 793.56—796.56 (795.06), London 275.26 bl., Newyork 56.28—56.48 (56.38), Pariz 222.14 bl., Praga 166.78—167.58 (167.18), Trst 294.45—296.45 (295.45).

Zagreb. (A. A.) Amsterdam 2274—2280, Berlin 1346.50—1349.50, Bruselj 788.05 bl., Budimpešta 987.65—990.65, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.56—796.56, London 274.86—275.66, Newyork 56.28—56.48, Pariz 221.14—223.14, Praga 166.78—167.58, Trst 294.395—296.395.

Belgrajska borza radi božičnega praznika ni poslovala.

Curih. (A. A.) Belgrad 9.12625, Amsterdam 207.90, Atene 6.705, Berlin 122.99, Bruselj 71.96, Budimpešta 90.26, Bukarest 3.07, Carigrad 242.75, Dunaj 72.53, London 25.1175, Madrid 67.90, Newyork 515.40, Pariz 20.27, Praga 15.255, Sofija 3.7175, Trst 26.97, Varšava 57.80, Kopenhagen 138.085, Stockholm 138.50, Oslo 137.95, Helsingfors 12.95.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska pos. 170 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastredion 920 den., Kred. zavod. 170 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Sešir 195 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: Vojna škoda ar. 440 do 440.50, kasa 439.50—440.50 (440.50), termini: 2. 412.50—413.50, 7%. Blerovo posojilo 78—80, 8%. Blerovo posojilo 89—91, 7%. Pos. Drž. hip. banke 77 den., 7% inv. pos. 84.50—85.25 (85), agrari: 52 do 52.50, Rdeči križ 35 den. — Bančni pap.: Union 201 den., Poljo 65—66 (66), Hrv. 50 den., Kred. 100—104, Jugo 85—87 (85), Li. Kr. 125 den., Medjun. 58 den., Nar. 8150 den., Prastred. 920 do 925, Srpska 160—163, Zem. 125—128, Ravna gora 75 den., Etno 164, Kat. 34 den., Obrt. 36 den., Ind. pap.: Gultmann 185—195, Slavonija 200 den., Slaveks 90—91 (90), Danica 110 bl., Drava 275 den., Sečera 390—410, Osj. ljev. 185—220, Brod. vag. 125—130, Union 170 bl., Nar. mlin. 20 den., Isis 20 den., Ragusa 420 den., Trbovlje 460—465 (465), Vevče 125 den., Piv. Sar. 160 den., J. pl. 535 den., Našice 1500—1510.

Dunaj. Don. sav. jadr. 87.90, Wiener Bankverein 21.30, Creditanstalt 51, Escomptega 171, Ruše 31, Slavex 11, Alpine 32.80, Trboveljska 56.85, Kranj. ind. 36, Leykam 6.70, Rima Murany 125.

Žito

Radi pravoslavni božičnih praznikov novosadska, sornborska in beogradska borza niso poslovale ter je tudi v ostalem popolnoma počivala vsa kupčija. Povpraševanja iz naših krajev so bila precej živahna, vendar radi prestanka vsake zveze z Vojvodino ni bilo nobenih kupcij. — Poljož je na splošno neizpremenjen, le za koruzo se je spet uvrstil in se zahteva za čas primerne suho blago s kvalitetno garancijo 110—112.50 nakl. postaja. — Pšenica moka »0« srednje bačke znamke vlija 330 in več nakl. postaja.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novosadska borza radi božičnega praznika ni poslovala.

Budimpešta. Tendence medla. Pšenica: marec 23.30—23.14, zakli. 23.14—23.15, maj 24.28 do 24.14, zakli. 24.13—24.14, okt. 23.75—23.43, zakli. 23.45—23.46; rž: marec 15.75—15.40, zakli. 15.40 do 15.41, okt. 17.10—16.71, zakli. 16.70—16.71; koruza: maj 15.10—10.03, zakli. 15.02—15.03, tranzit koruza maj 14.56—14.50, zakli. 14.53—14.56, tranzit koruza julij 15.60—15.50.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 2 vagona mešanik bukovih plohov, 3 vagoni mešanik drv 50 cm, 1 vagon bukovih okroglic, 1 vagon tramov in 2 vagona hrastovih drv. Tendence neizpremenjena.

Jajca

Situacija na tržišču jajc je jako mlačna. Zaradi toplega vremena nazadujejo cene stalno. Kupci se drže jako rezervirano ter nočejo pred prazniki kupiti. Tukajšnja nakupna cena se giblje med 1.25—1.40 Din. Kako se bo nadaljna kupčija razvijala je edino od vremen odvisno. — St. Jurij ob juž. žel.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky & Co., Dunaj.) Danes je bilo pripravljenih 9375 glav, od teh iz Jugoslavije 3670, na kontumačni trg pa je bilo pripravljenih 825 romunskih prašičev. Cene so bile: za speharje najboljši 2.15, I. 2.05—2.10, II. 2—2.02, za kmečke 1.90—2.20, za najboljši 2.30, za pršutarje 2.10 do 2.80, za najboljši 2.85. Tendence zelo živahna. Speharji so bili za 10 grošev, pršutarji pa za 20 grošev dražji.

V sinagogo se je vrnil

Pismo starega žida „sodruhu“ Stalinu

Berlinska židovska »Centralvereins-Zeitung« objavila naslednje, za razmere v sovjetski Rusiji zelo značilno pismo, katero sedaj, ko se izrečno poudarja, v tisočih in tisočih izvodih razširjajo po sovjetski Rusiji. Pismo se glasi:

»Sodrug Stalin! Vi ste velik sovražnik židov in jaz sem samo mali žid. Prav zato, mislim, se bova dobro razumela. Ko sem bil star šestnajst let, so me verski sobratje pošteno pretepli. Na sveto soboto sem se s palico v roki ošabno sprehajal po glavni ulici našega malega kraja. Ko sem zato prejel omenjene klofute, sem tekel naravnost v edino krščansko trgovino, si kupil svinjsko slanino in jo zaužil pred očmi vseh. Posledica je bila, da mi

Par besed o mojem političnem prepričanju. Kakšno naj bo politično prepričanje židovskega delavca, ki bere knjige in časopise? Bil sem na pol zionist, na pol boljševik. Sovražil sem kapitaliste. Ampak vaše gospodovanje, sodrug Stalin, me je prisililo, da kapitaliste pomilujem in spoštujem. Med mojimi znanci so omikani ljudje. Vem dobro, tudi ti si vedno sovražili veletrgovce in bogate kmete. Danes spoštujemo oboje. Hočem vam tudi razodeti, zakaj je prišlo do tega: zato, ker ima preganjani pravico vedno na svoji strani. Ko sem bil radi izprehodne palice na soboto pretepen, je bila pravica tudi na moji strani. In ko je vlada pozneje začela udarjati po tistih, ki so mene pretepli, je stopila pravica na njihovo stran.

Poznam tovariše, ki so se, kakor jaz, obrnili pismeno do vas. Danes sede vsi v norišnici. Očividno se vaša najnovejša odredba glasi: taka pisanja se morajo sežgati, pisarji pa zapreti v norišnico. Zato tega pisma ne bom vrgel v poštni nabiralnik. Izročil ga bom prijateljem. Ti ga bodo prepisali, razmnožili, dali svojim prijateljem in tako bo prišlo do vas, in ves svet bo vedel, kaj ubogi stari brezbožni žid piše. Seveda bi to pismo zelo rad podpisal s svojim imenom in pripisal svoj naslov, da bi se vsakdo lahko prepričal, da sem res žid in delavec. Ali pa se izplača za to zadoščenje riskirati, da bi kakor moji prijatelji romal v norišnico? ...»

Star žid.

Mednarodni kongres katoliškega tiska

Mednarodni odbor katoliških časnikarjev je na svojem zborovanju v Rimu sklenil prirediti leta 1930. velik mednarodni kongres katoliškega tiska. Kongres se bo začel dne 30. avgusta 1930. Kardinal-nadškof v Mechelnu je že obljubil, da se bo udeležil kongresa.

Električna centrala z 270.000 HP

Ogromna javna dela, ki nastajajo v Italiji v zadnjih letih, predstavljajo pravi svetovni rekord. Pravkar se v Cardanu, provinciji gornje Adiže, dokončava največja vodna električna centrala v Evropi. Na Ponte Isareo se nahajajo ogromni rezervarji in cevi, ki dovajajo vodo iz reke po podzemskem hodniku, dolgem 16 kilometrov. Ta hodnik se nahaja pod neko goro in dovaja vodo do močnih turbin, ki tvorijo skupno moč 270.000 konjskih sil. Centrala v Cardanu bo proizvajala 10 odstotkov celokupne električne energije, ki se proizvaja sedaj v Italiji. S pomočjo šestih ogromnih dovodnih cevi, ki ima vsaka čez dva metra premera, pride voda v podzemlje pod centralo. Tri od teh cevi dovajajo vodo k turbinam, ki bodo pripravljale potrebno električno silo za elektrifikacijo železniške proge Bolzano-Brenner. Energija ostalih turbin se bo uprabljala za pogon tvornic in velikih industrijskih podjetij prav doli do Lombardije in Piemonta. Aparati in vodi, ki bodo prenašali tok, so že postavljeni po lombardski dolini. Ta orjaška centrala je urejena najmodernejše in bodo vsi stroji v njej poslovali avtomatično. Radi tega bo treba zelo malo delovnih moči, katerih dolžnost bo le od časa do časa kontrolirati naprave in izvesti gotova dela, ki zahtevajo ročno delo.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem
Mesto ribjega olja dajajte Vašim otrokom

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj in ga otroci jemljejo z največjo slastjo kot kako slaščico. Dobi va se v vseh lekarnah

Kitajec o naši obleki

Cepprav se Kitajci vedno bolj nagibajo k evropski kulturi, vendar najdejo v našem življenju še polno stvari, ki se jim zde posebne in čudne.

Kitajec Han Sih Li, ki je obiskal London, nam popisuje svoje vtise. Čudi se posebno naši obleki. Poslušajmo ga: »Odkar sem prišel v poletju v London, se oblačila ljudi niso nič izpremenila, čeprav je sedaj že zima. Kaj takega se mi zdi nemogoče, kajti še celo živali spreminjajo svoje perje ozir. kožuhe z nastopajočimi letnimi časi. Moški nosijo že poleti obleke iz debelega in trdega sukna, katerega bi vsak boljši Kitajec zavrgel. Zakaj nimajo dovolj svile za poletje in ne dovolj kožuhovine za zimo, da bi se mogli dostojno in lepo oblačiti ter primerno vremenju? Posebno golenice, ki potrebujejo precej toplote, niso v tem neprijetnem vremenu zavarovane proti mrazu. Suliče so sešite skupaj iz različnih delov tako, da spomnijo na nošo naših beračev. Zakaj nimajo gospodje dovolj dolgih in širokih kosov blaga, da bi si mogli dati vrežati suknjo iz enega samega kosa? In potem ta strašna tesnoba obleke! Kako se more človek v tako ozki vreči udobno popraskati po hrbtu? Mislim, da ne boste vihali nosov, če povzdigujem prijatelje praskanja. Gotovo nimate bolj nedolžnega in primernejšega opravičila.

In pa še klobuki gospodov! Tu nosijo črne lonce in črne podstavke, ki so tako strahovito trdi, da jih more udržati le posebej narejena debela lobanja. Sedaj šele razumem, kako trde in močne morajo biti glave belih mož, da vzdrže na sebi pokrivala. Toda v tej deželi je itak vse mogoče. Zakaj so mehki klobuki mnogih moških sivi? Ali vsi žalujejo?

Novi načelnik francoskega gener. štaba Weygand, ki je bil med vojno načelnik maršala Focha, pozneje pa reorganizator poljske armade.

In dalje, kako more nositi zapadni človek trdo desko na svojih prsih? Poleg tega nosijo še jopiče, ki ima zadaj dva repa, tako da človek misli, da ga je spredaj tiger obzrl.

O ženski obleki si komaj upam pisati. Spčetka nisem hotel verjeti lastnim očem in sem mislil na nesporazumljenje. Kvečjemu, sem si mislil, če so ženske pozabile, kako se pravilno oblačiti. Toda v najelegantnejših hotelih in restavracijah sem videl ženske, od katerih sem moral obrniti svoje oči v najgloblji stidi. Pri moji veri, saj nimajo skoro nič na sebi. Pomilujem očete, može in brate, ki morajo sedeti s takimi ženskami pri isti mizi. Čudim se, da se od sramu ne pogreznejo v tla. Toda za enkrat je še tako: če hudiču ali ženski pomoliš prst, zagradi za celo roko, in prav nič se ne bom čudil, če v kratkem te ženske ne bodo imele ničesar na sebi!«

Zdravnik: »No, mali, kje se počutiš bolnega?«

Mirko: »V šoli, gospod doktor.«

Papežev brat grof Fermo Ratti je na Silvestrov večer v starosti 66 let nenadoma umrl.

Praznovorni veliki možje

Nekaj posebnega je s praznovornjem. Včasih je tako mogočno, da se mu celo veliki, odlični ljudje, učeniki in jasno misleči možje udajo. To se dogaja posebno pogosto ob času, ki ka orkoli pomenja začetek ali konec, n. pr. ob koncu leta. Znano je v tem oziru silvestrovska praznovanje Friderika Velikega. Ta ni nikoli dovolil, da bi se v Silvestrovi noči v njegovi navzočnosti karkoli govorilo o armadi in vojni. Ko je že nad tri leta tičal v svoji najnevarnejši vojni, je na Silvestrov večer 1759 s trudnim smehom prosil svoje generale, naj nikar ne govore o vojni in o tem, kar je z njo v zvezi. Upal je, da bo s tem mogoče v bodočem letu napraviti konec vojni. Tudi Bismarck je bil praznovoren. Zeleni kancler ni v Silvestrovi noči od 9 do 1 nikdar zavžil niti kapljice vode, ker je po starem družinskem predanju vsak, ki je ob tem času pil vodo, v bodočem letu težko obolel. Drugi nemški kancler, knez Bülow, je bil prepričan pristaš ulivanja svinca na Silvestrov večer. Pisatelj Hendrik Ibsen ni na Silvestrov večer nikoli prijel za svinčnik ali pero. Bil je mnenja, da bi bilo to usodno in bi v bodočem letu izgubil ustvarjajočo silo.

Pomiloščen tik pred usmrčenjem

Neki mladi mož, Edel po imenu, je bil v New Yorku radi umora obsojen na smrt. Obdolžen je bil, da je koncem leta 1927. igralko Harrington v njenem stanovanju umoril. Na smrt obsojeni Edel, ki je ves čas trdil, da je nedolžen, je zaprt v Sing-Sing, državnih jetnišnici New Yorka. V noči od 12. na 13. decembra preteklega leta bi moral sedeti na električni stol. Usmrčenje bi se moralo izvršiti točno ob eni ponoči. Kandidat smrti je v »smrtni celici« že molil z jetniškim duhovnikom. Bilo je pol ene — torej pol ure pred eksekucijo — ko je newyorški guverner telefonski ravnateljski kaznilnice: »Usmrčenje naj se ne izvrši!« Guverner je sedel tisto noč skupaj z Edlovim zagovornikom in temu se je še v zadnji minuti posrečilo dokazati guvernerju nova dejstva, ki so zelo močno govorila vsaj proti resnični krivdi Edela, morebiti pa bodo zadostovala celo za dokaz njegove popolne nedolžnosti. Zaenkrat je bil mladi mož pomiloščen na dosmrtno ječo. Upanje pa je, da bo mogoče dokazati njegovo nedolžnost, tako da bo popolnoma oproščen.

Oče, kateremu je žena pcdarila dvojčke, svojemu sinčku: »Peterček, danes lahko ostaneš doma; jutri pa povej gospodu učitelju, da si dobil dva brata.«

»Ali ne smem reči, da sem dobil enega brata? Potem bi prihodnji teden lahko še en dan izostal iz šole in potem gospodu učitelju rekel, da sem dobil še enega brata.«

DIŠAVE SLON

Španski kralj Alfonso (na levi) in diktator general Primo de Rivera (na desni), o katerem poročajo, da bo najbrž odstopil.

je postalo slabo (zakaj, slanina nisem bil prav nič varen) in da sem moral čez drn in strn zapustiti svojo domovino. Šel sem v Kijev in popolnoma zapustil našega starega židovskega Boga ...»

Trideset let nisem videl nobene sinagoge od znotraj. Danes zopet zahajam vanjo. In sicer od trenutka, ko so vzeli židom mojega mestnega dela njihovo staro sinagogo. Dejali so, da jo bodo prezidali v društveno hišo za židovske delavce. Ko si je arhitekt ogledal stavbo in izjavil, da se ne da prezidati, so odstranili tla in strop, les porabili za kurjavo, preostale štiri stene pa izpremenili v živinski hlev. Ko so bile vaše oblasti pred mojimi očmi z živinskim hlevom gotove, sem šel jaz, nevernik in brezbožnik, od hiše do hiše in govoril: »Poslušajte me, židje! Vi morate sebe spoštovati. Zbrati moramo denar za novo sinagogo!« In storili smo. Sedaj imamo zopet sinagogo in jaz zahajam v to novo sinagogo. In če me mladi ljudje, v starosti, v kateri sem se jaz na soboto ošabno sprehajal s palico in iz jeze jedel slanino — če me torej mladi ljudje vprašajo po Bogu —, jim pravim: »Častite Boga židov, častite Boga kristjanov, častite Boga muslimanov! Bodite verni ali ne-verniki, uvidite pa, da moramo preganjanega Boga brezpogojno častiti.«

Sem star žid, delavec in imam mnogo ruskih znancev. Mnogi od njih so bili neverni kakor jaz. Niso hodili v cerkev in se niso zmenili za duhovščino. Danes hodijo v cerkev, kakor hodim jaz v sinogogo, darujejo denar za cerkvene namene in spoštljivo pozdravljajo duhovnike.

Zopet velik požar v Washingtonu. Kakor smo že poročali, je na sveti večer nastal v Beli hiši — uradnem sedežu predsednika Združenih držav v Washingtonu velik požar, ki je napravil ogromno škodo. Slika na levi nam kaže Belo hišo v ognju in gasilce, ki gaso. V noči na 3. januarja pa je nastal v Kapitolu (na desni), severnoameriškem parlamentarnem poslopiju požar, ki je resno ogrožal slavno kupolo sredi parlamenta.

MALI OGLASI

Vaaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Dekle z dežele
zeli dobiti službo pri boljši družini, ki ima veselje, da bi se naučila kuhati. Naslov v upravi pod št. 314.

Trgovska moč

zanesljiva, verzirana vseh strok, zmožna samostojno voditi trgovino, išče mesto poslovalnice, blagajničarke ali prodajalke. Razpolaga tudi z lastno koncesijo in osebnim pravico. Ponudbe pod šifro »Agilna 100«.

Deklica

stara 13 let, močna, zdrava, kršč. staršev — išče službo kot pestunja ali v pomoč gospodinj. Vprašati pri Jurcu, Pred škofijo 1/IV.

Službo dobe

Blagajničarka
izurjena v galanteriji ali železnini, se sprejme. Stanovanje in hrana na razpolago. — Ponudbe pod »Zanesljiva moč« upravi Slovenca pod št. 14.717.

Dekla

vajena vseh kmečkih del, zdrava in poštena, dobi takoj trajno službo. Ponudbe pod »Dekle« na upravo.

Oblastno koncesionirana
Šoferska šola
Goiko Pipenbacher
Ljubljana, se je preselila na Go-posvetsko c. 12.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo pretržno vest, da je naš srčno ljubljani soproj in nenadomestljivi oče, brat, stric, svak itd., gospod

Franc Goričar

trgovec in posestnik

danes po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 8. januarja, ob 16 iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 29 k Sv. Križu. Ljubljana, dne 7. januarja 1930.

Globoko žalujoči:
IVANKA, soproga. — **HELENCA**, **IVICA**, **FRANCKA**, hčerke — in vse ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

OBLAČILA

vseh vrst za vsakogar in za vsako priliko
izredno ceno
I. MAČEK - LJUBLJANA - Aleksandrova 12

Zasluzek

Zasluzek
dnevno 100 do 200 Din si lahko pridobi vsak, kateri ima par ur na dan časa, za delo v svojem kraju, bodisi v mestu ali na deželi. Zastopstvo se izroči v vseh slovenskih krajih samo zanesljivim in v svojem kraju poznanim ljudem, moškim kakor ženskam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov v Maribor: L. Mažir, Maribor, Plinarniška ulica 1/L.

Stanovanja

Stanovanje
2 sobi event. s štedilnikom, takoj oddam. Levčeva ulica 11/L.

Sobo in kuhinjo
s 1. februarjem oddam. Naslov v upravi pod 315.

Stanovanje
novo, soba kuhinja, vse pritlikline — soba lahko opremljena — takoj oddam mali družini brez otrok. Vrstoškova št. 9, Mirje.

Vnajem

Dva lokala
(obrt, skladišče, garaža) oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 267.

Prostore
prikladne za delavnico, oddam v najem v bližini kolodvora. Naslov pove uprava lista pod št. 312.

V najem oddam
takoj ključavničarsko delavnico z vsem inventarjem. Terezija Eriavc, Ig št. 63 pri Ljubljani.

Lokal oddam
v centru mesta. Naslov v upravi pod št. 299.

V najem

se odda trgovina z usnjem in mešanim blagom v Žalcu št. 13.

Glasba

Pianino
skoraj nov, ceno naprodam. Naslov v upravi Slovenca pod št. 247.

Klavir
črn, dobro ohranjen — ugodno naprodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 248.

Denar

Brezobrest. posojilo
za zidanje in razdolžitev. Pojasnila v novi »Domačiji«, Maribor, Koroška št. 10.

Posestva

Posestvo
napredaj 15 oralo s hišo in poslopjem. Cena 70 tisoč dinarjev. Sp. Velovlak št. 10 pri Ptuj, pošta Moškanjci.

Enonadstropna hiša
z gostilno v Mariboru se prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Kupimo

20 % kronske bone
kupi Pučka štedionia i za ložni zavod d. d. Osijek. Desatična ul 27

Oglje in drva
vsako količino — kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklova ulica 3.

Kopalno banjo
s pečko kupim. Ponudbe na Franc Devetak, Korytkova ulica 28.

Vsakovrstno zlato kupim
po najvišjih cenah. ERNE Jurešič Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Lokomobila

stabilna, v brezhibnem stanju, s predkurjavo in pregrevačem, 35—50 HP, se kupi. Ponudbe z natančnim popisom pod: »Lokomobila« št. 197 na upravo lista.

Prodamo

Budilke
3 letno jamstvo, 60 Din, dobite samo pri tvrdki Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred školijo 15.

Trgovsko opravilo
Register blagajno in razen inventar ugodno prodaja Šterk, hotel »Bellevue«, Ljubljana.

Ogledalo
večje, brušeno steklo, primerno za modni ali brivski salon, ugodno naprodam. Pojasnila v inseratnem oddelku »Slovenca«.

Strojno pletils

je edino ugodna prilika za takojšnje doseg do brega zaslužka in lastnega podjetja brez posebnih stroškov in zamude časa. Učene tečaje se nastopi lahko vsak dan, najboljši pletilni stroji »Walter« vedno v veliki izbiri na zalogi. F. KOS Ljubljana, Židovska ulica 5

Obrt

Krušno moko in rženo moko
vedno »vežo«.
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, Ljubljana, Resljeva cesta 24.

Mož s plešo

izgleda star. Negui las, dokler jih imaš! »Ines« je edino naravno sredstvo za rast las, proti prhljaju, osivelosti in lisam. Lonček 38 Din. — Razpošilja po povzetju. Zastopstvo »Ines«, Ljubljana, Mero-sodna ulica 1/1 — 24.

Ia kranjske klobase
in Ia ljubljansko kisló zelje
pravkar došlo.

VID MURKO, sprederija in delikatesa, Maribor, Meljska cesta 24

Specijalna delavnica
za previjanje električnih motorjev in popravilje vseh električnih aparatov. F. Pečič, elektromeh. podjetje, Gosposvetska 16 (restavracija pri »Levu«).

Utrita koka
Dunajska 46 Tel. 28-29

Moške štofe

in razno zimsko blago kupite najceneje pri Ivan Krošel Kette-Murnova c. št. 15 in Zaloška c. št. 8.

Premoq

in drva najboljšje vrste dobavlja I. Pogarčnik, Bohoričeva 5. Telefon 2059.

že odeno tinkturo

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

Luksuzno PECIVO
specijelno za praznike — peče parna pekarna tudi po naročilu.

Schmid
Maribor, Jurčičeva 6.
Razprodajalci dobe popust Razpošiljam povsod.

Utrita drva ogel

Utrita premoq

Naznanjamo neotolažljivi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena soproga, mama itd., gospa

Franja Paternoster roj. Bricelj

danes ob 11 dopoldne po dolgi in mukepolni bolezni, previdna s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb nepozabne rajke bo v četrtek dne 9. januarja iz hiše žalosti, Studenec št. 27, na farno pokopališče v Dev. Mar. v Polju. Priporočamo jo v molitev. Studenec, dne 7. januarja 1930.

Janez, soproj. Ivan, Tone, Dominik, Franc, Jožef, Filip, sinovi. Julka, hčerka. Ivanka, sinaha — in ostali sorodniki.

Zahvala

Za množestvilne dokaze iskrenega sočutja ob priliki bridke izgube našega nepozabnega sinčka

Lojzeka

se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Prav posebno zahvalo smo dolžni g. primariju Bogoljubu Dragaš za njegovo izvanredno požrtvovalnost in obilen trud, nadalje zdravnikom gosp. dr. Anici Konvalinka-Tavčar in g. dr. Luki Bežič za zdravniško pomoč; sestri Eleonori Vovk in ostalim sestram Dečjega doma za ljubeznivo negovanje. V teh bridkih urah so nam stali na strani s tolažbo in svetom vespotožnani rodbini major Fr. Dequal in Ravnika; Bog jim naj njih ljubeznivost stotokrat povrne.

Prav tako najiskreneja zahvala za številne pismene izraze globokega sožalja.

Krško, dne 5. januarja 1930.

Globoko žalujoča rodbina dr. Murgel.

Potrži globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da nam je neizprosna usoda vzela iz naše sredine našo predobro mater, staro mater in taščo, gospo

Filomelo Senekovič

roj. Geržabek

vdovo po gimnazijskem direktorju in vladnem svetniku.

Pogreb bo v sredo dne 8. januarja t. l. ob pol 3 popoldne izpred hiše žalosti, Janežičeva cesta št. 12.

Ljubljana, dne 7. januarja 1930.

FILOMELA, **PAVLA** in **MIROSLAV**, otroci. **OLGA** roj. **HREN**, sinaha. **OLGA**, **MILENA**, **FEDOR**, **MILODAR**, **ANDREJA** in **BOGOMILA**, vnuki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Z žalostnim srcem naznanjamo prečastitim duhovnikom, vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da je danes zvečer ob četrt na devet po dolgi, težki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, vdan v voljo božjo izdihnil svojo dušo prečastiti gospod

Franc Pavšič

župnik v Hotiču

v 54. letu zemeljskega življenja.

Pogrebno opravilo bo v sredo, dne 8. januarja najprej v Hotiču ob 7 zjutraj, nato se bo truplo prepeljalo k rojstni hiši v Zgornji Šiški (»Pri Pavšiču« št. 43), od koder bo šel ob pol 11 dopoldne pogrebni sprevod v Dravljce. Tam se bo opravila sv. maša zadušnica, potem se bo položilo truplo v rodbinsko grobnico.

Hotič, dne 5. januarja 1930.

Žalujoči sorodniki.

R. I. P.